

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Διερεύνηση της Απόδοσης της Εφοδιαστικής
Αλυσίδας του Βιολογικού Ελαιολάδου**

ΧΡΥΣΑΝΘΗ – ΣΥΜΕΛΑ ΦΥΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΣΟΥΛΑΚΗ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ : ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΚΩΝ/ΝΟΣ

ΠΑΤΡΑ 2015

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	5
ABSTRACT	6
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	8
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8
1.1 Γενικά στοιχεία πτυχιακής –έρευνας	8
1.2 Σκοποί και στόχοι πτυχιακής	9
1.3 Δομή πτυχιακής.....	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.....	10
ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ LOGISTICS – ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΥΣΙΔΑ	10
2.1 Εισαγωγή.....	10
2.2 Ορισμός – Έννοια Logistics.....	10
2.3 Βασικοί στόχοι της επιχείρησης.....	12
2.4 Τα στοιχεία των Logistics	13
2.5 Ορισμός εφοδιαστικής αλυσίδας.....	15
2.6 Τα μέρη μιας εφοδιαστικής αλυσίδας	16
2.7 Ενδιάμεσα μέρη που παρεμβάλλονται στην διαδικασία της εφοδιαστικής αλυσίδας	16
2.8 Αποθήκευση και διακίνηση – πρότυπο λειτουργίας	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.....	20
ΤΟ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΚΑΙ ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΤΟΥ	20
3.1 Εισαγωγή.....	20
3.2 Γενικά στοιχεία για την ελιά	20
3.3 Βιολογική καλλιέργεια ελαιόλαδου	21
3.4 Πιστοποίηση βιολογικών προϊόντων	22

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.....	24
Η ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΥΣΙΔΑ ΤΟΥ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ.....	24
4.1 Εισαγωγή.....	24
4.2 Γενικά στοιχεία.....	24
4.3 Στάδια εφοδιαστικής αλυσίδας ελαιολάδου.....	25
4.4 Λιανοπωλητές και μεγάλοι χονδρέμποροι.....	27
4.5 Κανάλια διανομής ελαιόλαδου	30
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.....	32
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΥΣΙΔΑ ΤΟΥ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ	32
5.1 Εισαγωγή.....	32
5.2 Γενικά στοιχεία.....	32
5.3 Απόβλητα κατά την επεξεργασία.....	33
Πηγή : (www.prosodol.gr).....	35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6.....	36
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ	36
1.1 Μεταφορά και αποθήκευση του Κάρπου.....	36
1.2 Παραγωγική διαδικασία ελαιολάδου	37
1.3 Προβλήματα στην παράγωγη του ελαιόλαδου	39
1.4 Παράγοντες επηρεασμού ποιότητα και ποσότητας ελαιολάδου.	40
1.5 Κατηγορίες ελαιολάδου	41
1.6 Τυποποίηση ελαιολάδου	43
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7.....	45
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ.....	45
7.1 Γενικά στοιχεία.....	45
7.2 Κανονισμοί για την έγκριση διακίνησης βιολογικού λαδιού.....	45
7.3 Προϋποθέσεις για παράλληλη παραγωγή	46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8.....	48
ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΛΙΑΣ	48

8.1	Κλαδική μελέτη τράπεζας Πειραιώς.....	48
8.2	Ανάλυση κλάδου ελιάς.....	50
8.3	Εξαγωγές ελαιόλαδου.....	52
8.4	Στροφή της Ελλάδας στις εξαγωγές βιολογικού ελαιολάδου.....	53
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9.....		57
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ.....		57
9.1	Εισαγωγή.....	57
9.2	Σχεδιασμός της έρευνας.....	58
9.3	Σχεδιασμός ερωτηματολογίου.....	59
9.4	Σχεδιασμός ερωτηματολογίου.....	59
9.5	Ανάλυση στοιχείων.....	61
9.6	Διαδικασία δειγματοληψίας.....	61
9.7	Περιορισμοί της έρευνας.....	63
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10.....		64
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ.....		64
10.1	Αποτελέσματα έρευνας.....	64
10.2	Δημογραφικά στοιχεία ερωτηθέντων.....	64
10.3	Γενικά στοιχεία ερωτηματολογίου.....	67
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11.....		77
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....		77
11.1	Συμπεράσματα έρευνας.....	77
11.2	Προτάσεις.....	79
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....		80
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....		81

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με την παρούσα εργασία επιδιώκεται η επιστημονική προσέγγιση του θέματος, Διερεύνηση της Απόδοσης της Εφοδιαστικής Αλυσίδας του Βιολογικού Ελαιολάδου.

Η έρευνα περιλαμβάνει δύο μέρη, τη βιβλιογραφική μελέτη και την εμπειρική έρευνα που διεξήχθη με χρήση ερωτηματολογίου (βλ. Παράρτημα) .

Όσον αφορά στη βιβλιογραφική μελέτη αποσαφηνίζονται τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ελαιολάδου όπως επίσης και τα επί μέρους είδη που είναι διαθέσιμα στην αγορά για κατανάλωση ή για βιομηχανική χρήση. Παρουσιάζονται αναλυτικά στοιχεία του κλάδου ελαιοπαραγωγής, όπως επίσης και τα διαρθρωτικά προβλήματα

Γίνεται ειδική μνεία στα βιολογικά προϊόντα και παρατίθενται στοιχεία για το βιολογικό ελαιόλαδο. Μεγάλη σημασία αποδίδεται στην παρουσίαση της διαδικασίας επεξεργασίας από την συγκομιδή του καρπού έως τη διανομή του ελαιολάδου και τις δυνατότητες ιχνηλασιμότητας του προϊόντος. Αναλύονται τα στάδια της εφοδιαστικής αλυσίδας, τα μέλη που την απαρτίζουν καθώς και οι επί μέρους σχέσεις

Για την τεκμηρίωση των ανωτέρω στοιχείων γίνονται αναφορές σε ελληνικά συγγράμματα, καθώς επίσης και σε σχετικές ιστοσελίδες.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στις ημέρες μας οι διαδικασίες Logistics αποτελούν σημαντικό μοχλό ανάπτυξης της για μια επιχείρηση.

Η παρούσα μελέτη έχει ως σκοπό να αξιολογήσει την τωρινή κατάσταση που υπάρχει στις επιχειρήσεις επεξεργασίας βιολογικού ελαιολάδου και αν κάνουν χρήση συστημάτων Logistics. Επιπλέον να αποτυπωθεί ποια είναι η γνώμη που έχουν για τις διαδικασίες αυτές και αν τελικά προσδίδουν θετικά στοιχεία σε μια επιχείρηση

Η εργασία μας χωρίζεται σε δυο βασικά μέρη, όπου στο πρώτο μέρος γίνεται η θεωρητική προσέγγιση της Logistics και των βασικών στοιχείων που πρέπει να υπάρχουν κάθε φορά που γίνεται η χρήση τους..

Θέλοντας να αποκτήσουμε μια πιο σαφή εικόνα για το θέμα της πτυχιακής μας στο δεύτερο μέρος παρουσιάζουμε τα αποτελέσματα της έρευνας που κάναμε με την χρήση ερωτηματολογίου καθώς και τις προτάσεις μας.

ABSTRACT

Nowadays the Logistics processes are an important driver of growth for a company. This study aims to assess the current situation that exists in organic olive oil processing companies if they use Logistics systems. Furthermore to reflect what ideas they have for these procedures if eventually give positive elements in a business

Our work is divided into two main parts, the first part is the theoretical approach of logistics and key elements that must be present every time their use .

Wanting to get a clear picture of what the subject of our thesis in the second part we present the results of the research we did with the questionnaire as well as our proposals.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Στο σημείο αυτό, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή της πτυχιακής εργασίας μας κ. Κωνσταντίνο Βασιλείου, για τον επιτυχή συμβουλευτικό του ρόλο στην ανάθεση της συγκεκριμένης εργασίας. Τον ευχαριστούμε ιδιαίτερα για την επιστημονική του καθοδήγηση, την αμέριστη συμπαράσταση και την πολύτιμη βοήθειά του καθ' όλη τη διάρκεια της έρευνάς μας και της ενασχόλησής μας με το θέμα της πτυχιακής εργασίας.

Τέλος θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τους γονείς μας για την ψυχολογική υποστήριξη που μας προσέφεραν καθόλη την διάρκεια της πτυχιακής εργασίας και την ολοκλήρωση των σπουδών μας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Γενικά στοιχεία πτυχιακής –έρευνας

Τα logistics πλέον παίζουν σημαντικό ρόλο στην επιχειρηματική επιτυχία. Ήδη αρκετές επιχειρήσεις στην Ελλάδα έχουν δημιουργήσει διεύθυνση logistics με απώτερο σκοπό την καλύτερη εξυπηρέτηση του πελάτη με αποδοτική διαχείριση των πρώτων υλών, των αποθηκών, των καναλιών διανομής, της εξυπηρέτησης των πελατών, κ.λ.π. Άρα η αποδοτική διαχείριση των logistics σχετίζεται με μικρούς όγκους στοκ, με ποσοστά ολοκληρωμένων παραγγελιών, με κόστος εξυπηρέτησης παραγγελιών, με ποσοστά εξυπηρέτησης πελατών, κ. λ.π (Αποστόλου, Μ., 2006)

Στις μέρες μας, όπου ο ανταγωνισμός έχει ενταθεί, οι απαιτήσεις και οι ανάγκες των πελατών είναι περισσότερο διαφοροποιημένες από ποτέ, οι επιχειρήσεις προσπαθούν για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πελατών τους και για την απόκτηση ή διατήρηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος, τα Logistics, η αλυσίδα αξίας και τα δίκτυα αξίας ίσως είναι οι λύσεις για την απάντηση των επιχειρήσεων σε όλες αυτές τις προκλήσεις. (Αποστόλου, Μ., 2006)

Με την πτυχιακή μας αυτή θα προσπαθήσουμε να αναδείξουμε την σημασία και τον ρόλο που παίζουν οι διαδικασίες και τα συστήματα Logistics, και πως αυτά επηρεάζουν την βιωσιμότητα και ανάπτυξη της. Μέσα από την εργασία μας αυτή εκτός των άλλων, θέλουμε να παρουσιάσουμε και την άποψη που έχουν και οι επιχειρήσεις που εφαρμόζουν συστήματα και διαδικασίες και έτσι έχουμε σκεφτεί την δημιουργία ενός ερωτηματολογίου με ερωτήσεις που είναι σχεδιασμένες να δώσουν απαντήσεις σχετικά με :

- Τα οφέλη που έχουν οι επιχειρήσεις σε σχέση με την εσωτερική λειτουργία της
- Τα οφέλη που έχουν οι επιχειρήσεις σε σχέση με τα οικονομικά τους στοιχεία
- Τα οφέλη που έχουν οι επιχειρήσεις σε σχέση με την ανάπτυξη τους .

- Τα οφέλη που έχουν οι επιχειρήσεις σε σχέση με τις συναλλαγές που πραγματοποιούν με πελάτες και προμηθευτές.

1.2 Σκοποί και στόχοι πτυχιακής

Με την εργασία μας αυτή θέλαμε να αναδείξουμε το ποσό σημαντική είναι η λειτουργία του τμήματος Logistics για της επιχειρήσεις.

Οι επιμέρους στόχοι της πτυχιακής είναι οι παρακάτω :

- Το πόσο αναγκαίο και σπουδαίο είναι τα Logistics και η διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας στις ανάγκες της επιχείρησης
- Το πόσο επηρεάζουν την κερδοφορία της και την ποιότητα – αποτελεσματικότητά της .
- Να κατανοηθούν οι στόχοι και οι σκοποί των Logistics με την προοπτική να επηρεάσουν την οργάνωση μιας επιχείρησης.
- Το πόσο μπορούν να επηρεάσουν οι διαδικασίες των Logistics την ποιότητα του βιολογικού ελαιόλαδου στις επιχειρήσεις που παράγουν βιολογικό ελαιόλαδο.

1.3 Δομή πτυχιακής

Η εργασία μας χωρίζεται σε δυο μέρη, όπου το πρώτο μέρος έχει αναφορές στο θεωρητικό μέρος της εργασίας μας ενώ το δεύτερο μέρος που είναι και το ερευνητικό , παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας που κάναμε με την χρήση ερωτηματολογίου.

Πιο αναλυτικά στο πρώτο μέρος γίνεται αναφορά σε γενικές έννοιες σχετικά με τα Logistics και σε στοιχεία σχετικά με το ελαιόλαδο. Επίσης αναφερόμαστε στην σύνδεση της εφοδιαστικής αλυσίδας με την επεξεργασία του βιολογικού ελαιόλαδου. Τέλος παρουσιάζουμε στατιστικά στοιχεία σχετικά με την παραγωγή ελαιόλαδου στην χώρα μας και πως επηρεάζουν τα οικονομικά στοιχεία της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ LOGISTICS – ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΥΣΙΔΑ

2.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό θα αναφέρουμε μερικά βασικά θεωρητικά στοιχεία σχετικά με την διαδικασία των logistics και την εφοδιαστική αλυσίδα.

Επιπλέον παρουσιάζονται τα βασικά στοιχεία των logistics αναλυτικά και τέλος γίνεται μια γενική αναφορά στους στόχους των επιχειρήσεων .

2.2 Ορισμός – Έννοια Logistics

Τα logistics διαμορφώνουν σε σημαντικό βαθμό τόσο το κόστος όσο και την ποιότητα του προϊόντος και επομένως δεν είναι πλέον δυνατό να αγνοηθούν από την επιχείρηση, επίσης δίνουν το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα που χρειάζεται η επιχείρηση απέναντι στην μεταβαλλόμενη αγορά.

Συντονίζουν την διαδικασία διαχείρισης αποθεμάτων ,την κίνηση των υλικών(μέσα και έξω από την παραγωγική διαδικασία), τις παραγγελίες, τις πωλήσεις. Έχοντας οργανώσει την εφοδιαστική αλυσίδα η επιχείρηση ελέγχει καλύτερα τα αποθέματα της επομένως και το κόστος αυτών (που είναι ένα από τα πιο σημαντικά κόστη της επιχείρησης) και με αυτό τον τρόπο επιτυγχάνει την μακροπρόθεσμη κερδοφορία και εδραιώνεται στην αγορά. *(Βιδάλης Μ., Ολοκληρωμένα Συστήματα Logistics και εφοδιαστική αλυσίδα».)*

Οι πρώτοι ορισμοί (1915 A.Shaw) αναφέρουν τα Logistics σαν μια λειτουργία υποστήριξης στο χώρο του marketing και της παραγωγής με βασικά στοιχεία την μεταφορά και την αποθήκευση των πρώτων υλών και τελικών αγαθών. Είναι παράδοξο ότι χρειάστηκε να περάσει σχεδόν ένας αιώνας για να γίνουν ευρύτατα αποδεκτές οι βασικές αρχές διαχείρισης των Logistics.

Έτσι ο ορισμός της εφοδιαστικής υποστήριξης (Logistics) εξελίχθηκε και το 1990 έχουμε έναν πιο σωστό ορισμό από την **CLM (Council of Logistics Management)**:

Η ολοκλήρωση δύο ή και περισσότερων δραστηριοτήτων με σκοπό το σχεδιασμό, την εφαρμογή και τον έλεγχο της αποδοτικής ροής των πρώτων υλών, προϊόντων υπό κατασκευή και τελικών προϊόντων από το σημείο προέλευσης στο σημείο κατανάλωσης με σκοπό την πλήρη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του πελάτη, ορίζεται ως Logistics.

Είναι εμφανές πως ο παραπάνω ορισμός είναι ελλιπής. Παρόλο που περιλαμβάνει τα βασικά στοιχεία των Logistics όπως τη διοίκηση και το στρατηγικό σχεδιασμό της επιχείρησης, τη εξυπηρέτηση πελατών (customer service), τη βέλτιστη αξιοποίηση πόρων της, τη παραγωγή, τη αποθήκευση, τη διαχείριση αποθεμάτων και τη διανομή των αγαθών, από την πρώτη ύλη μέχρι το έτοιμο προϊόν και από την παραγωγή στο ράφι δεν αναφέρει τις παραπάνω δραστηριότητες ως μέρος μιας ενιαίας διαδικασίας-αλυσίδας αλλά ως αυτόνομα κομμάτια της επιχείρησης. (Βιδάλης Μ., *Ολοκληρωμένα Συστήματα Logistics και εφοδιαστική αλυσίδα*».)

Πίνακας 2.1 Σχεδιασμός Logistics

Πηγή : Βιδάλης Μ., «Ολοκληρωμένα Συστήματα Logistics και εφοδιαστική αλυσίδα», Ανάπτυξη

2.3 Βασικοί στόχοι της επιχείρησης

Κάθε επιχείρηση (ή οργανισμός) έχει στόχους οι οποίοι δικαιολογούν και την ύπαρξη της. Ως στόχος της επιχείρησης είναι μια επιθυμητή κατάσταση στην οποία επιδιώκει να φτάσει ή ένα αποτέλεσμα προς επίτευξη. Οι στόχοι μπορούν να διακριθούν σε

Θεσμικοί

Είναι αυτοί που επίσημα η επιχείρηση (ή οργανισμός) διατυπώνει στο καταστατικό της. Πρόκειται ουσιαστικά για γενικούς και μη συγκεκριμένους στόχους ή επιδιώξεις που συνθέτουν την αποστολή της επιχείρησης στο πλαίσιο του περιβάλλοντος της και της κοινωνίας.

Για παράδειγμα : η αποστολή ενός νοσοκομείου είναι η παροχή υπηρεσιών υγείας στους κατοίκους της περιοχής, η αποστολή μια εταιρίας logistics είναι η παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών (διακίνησης, αποθήκευσης προμήθειας) των αγαθών σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις(μεταφορικές ,λιανοπωλητές).

Λειτουργικοί

Εκφράζουν τα συγκεκριμένα αποτελέσματα τα οποία η επιχείρηση επιδιώκει να πετύχει.

Αυτοί οι στόχοι αναφέρονται:

- Στα συνολικά μεγέθη της επιχείρησης, όπως είναι τα κέρδη το εισόδημα, οι ρυθμοί ανάπτυξης, η φήμη κ.τ.λ.
- Στην αγορά, όπως είναι η κατάκτηση συγκεκριμένου μεριδίου αγοράς, η δημιουργία εμποδίων εισόδου ανταγωνιστών κ.τ.λ.
- Στην παραγωγή ,όπως είναι η παραγωγικότητα εργασίας, η ποιότητα των προϊόντων κ.τ.λ.
- Στους ανθρώπους, όπως είναι η ικανοποίηση των εργαζομένων, η ανάπτυξη.

Στις καινοτομίες που αφορούν την ανάπτυξη νέων μεθόδων και τεχνικών παραγωγής και διανομής, νέων διοικητικών συστημάτων με σκοπό την ανάπτυξη και

προσαρμογή της επιχείρησης στις εξέλιξης του περιβάλλοντος. (Βιδάλης Μ., *Ολοκληρωμένα Συστήματα Logistics και εφοδιαστική αλυσίδα*».)

2.4 Τα στοιχεία των Logistics

Όπως αναφέρθηκε στα προηγούμενα κεφάλαια, ως logistics νοείται η διαδικασία διαχείρισης των λειτουργιών που σχετίζονται με τη εφοδιαστική αλυσίδα και ολόκληρο το πλέγμα αλληλεξαρτήσεων έτσι, ώστε να υπάρχει σύνδεση μεταξύ σχεδιασμού και του συντονισμού της ροής υλικών.

Με αυτή τη αντιμετώπιση της διαδικασίας ως ολοκληρωμένο σύστημα και όχι ως μια σειρά δραστηριοτήτων επιτυγχάνεται η αναβάθμιση του τομέα “εξυπηρέτηση πελατών” με χαμηλότερο κόστος, που όπως έχουμε αναφέρει είναι ένας από τους επιμέρους στόχους της επιχείρησης.

Οι βασικές λειτουργίες αυτές είναι:

- Αγορές-προμήθειες
- Διαχείριση αποθεμάτων
- Μεταφορά
- Αποθήκευση
- Διανομή
- Πληροφόρηση

Ένα σύστημα Logistics μπορεί να σχεδιαστεί από κάθε επιχείρηση με διαφορετικό τρόπο, ανάλογα με τις ανάγκες και τη μορφή της. Παρόλα αυτά, οι εργασίες-λειτουργίες που πρέπει να διεκπεραιώνει το τμήμα Logistics είναι συγκεκριμένες και είναι οι εξής:

Αγορές-Προμήθειες

Ο όρος αυτός αναφέρεται στην απόκτηση προϊόντων (με οποιοδήποτε νόμιμο τρόπο) ή υπηρεσιών από τρίτους, από προμηθευτές, από πηγές εκτός της επιχείρησης τα οποία μπορεί να ενσωματωθούν στο τελικό προϊόν. Π.χ. πρώτες ύλες, υλικά συσκευασίας και βοηθητικών υλών, καύσιμα κ.τ.λ..

Οι ποσότητες αγοράς επηρεάζονται σε μεγάλο βαθμό από το επίπεδο εξυπηρέτησης πελατών που ορίζει η επιχείρηση. Επίσης, οι τιμές δεν αποτελούν πλέον το κύριο κριτήριο που καθορίζει τις αγορές αλλά απαιτείται συνεργασία προμηθευτών , βιομηχανίας και αγοραστών. (Βιδάλης Μ., *Ολοκληρωμένα Συστήματα Logistics και εφοδιαστική αλυσίδα*»,)

Διαχείριση αποθεμάτων

Η σημασία των αποθεμάτων για μια επιχείρηση είναι σημαντική γιατί συμβάλει στην ομαλή και οικονομική λειτουργία της παραγωγικής διαδικασίας . Οι επιχειρήσεις καλούνται να διαθέσουν αποθέματα για να μπορούν να ανταποκρίνονται άμεσα εξυπηρετώντας τη ζήτηση. Η επένδυση που απαιτείται για τα αποθέματα επιβάλλει προσοχή στον προγραμματισμό των αναγκών και στον έλεγχο αποθεμάτων. Ο στόχος της διαχείρισης αποθεμάτων είναι διττός αφενός θα πρέπει να εξασφαλίζεται το βέλτιστο επίπεδο αποθεμάτων , με βάση την δεδομένη εξυπηρέτηση της ζήτησης και αφετέρου δε θα πρέπει να εξασφαλίζεται μέσω μιας αποθεματικής πολιτικής η συνολική ελαχιστοποίηση του κόστους του συστήματος Logistics.

Μεταφορά

Η εύρεση του βέλτιστου τρόπου μεταφοράς περιλαμβάνει την επιλογή των κατάλληλων μέσων μεταφοράς, αν τα μέσα αυτά θα είναι ιδιόκτητα ή όχι και στην περίπτωση που δεν είναι ποιος είναι το καταλληλότερο μέσο μεταφοράς. Σημαντική είναι η χρονική διάρκεια, ώστε τα προϊόντα να παραδοθούν ακριβώς στην ώρα που επιθυμεί ο πελάτης- επιχείρηση χωρίς καθυστέρηση.

Αποθήκευση

Η διαδικασία της αποθήκευσης, όπως και των προηγούμενων τεσσάρων είναι πολύ σημαντική . Η ανάγκη της αποθήκευσης και της δημιουργίας αποθηκευτικών χώρων έγκειται στην εξασφάλιση της συνεχούς ροής των προϊόντων , στην εξασφάλιση της ομαλής ροής και διακίνησης των προϊόντων , από την παραγωγή ως την κατανάλωση. Ως αποθήκες ορίζονται χώροι μικροί ή μεγάλοι στους οποίους, τοποθετούνται προϊόντα προς φύλαξη. Είναι μέρη ασφαλή , τόσο από τις καιρικές συνθήκες, όσο και από κλοπές κα άλλες απώλειες. Τα προϊόντα φυλάγονται στις αποθήκες μέχρι να

ζητηθούν για να χρησιμοποιηθούν στην παραγωγή, στην κατανάλωση και την μεταπώληση.

Διανομή

Όπως και η μεταφορά, έτσι και η διανομή αναφέρονται στη μεταφορά από τις αποθήκες ή τις εγκαταστάσεις μιας επιχείρησης στους πελάτες. Η διαφορά τους έγκειται στο γεγονός ότι οι μεταφορές αναφέρονται στη διακίνηση λίγων αριθμών σε μεγάλες ποσότητες και σε μικρό αριθμό πελατών, ενώ οι διανομές αναφέρονται σε διακίνηση πολλών προϊόντων σε μικρές ποσότητες και μεγάλο αριθμό πελατών.

Πληροφόρηση

Οι τεχνολογικές εξελίξεις επιτρέπουν, τόσο την εύκολη επικοινωνία των απομακρυσμένων εγκαταστάσεων, όσο και τη δημιουργία βάσεων δεδομένων, που επιτρέπουν τη καταγραφή και τον έλεγχο των αποθεμάτων και των διανομών.

2.5 Ορισμός εφοδιαστικής αλυσίδας

Η εφοδιαστική αλυσίδα περιλαμβάνει όλες τις δραστηριότητες και τις διαδικασίες που σχετίζονται με το σχεδιασμό και την παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών, τη διανομή και την εξυπηρέτηση πελατών που εκτελούνται από δύο ή περισσότερες επιχειρήσεις με σκοπό τη ικανοποίηση των αναγκών του πελάτη.

Ουσιαστικά οι εφοδιαστικές αλυσίδες είναι στην πραγματικότητα δίκτυα. Τα δίκτυα αυτά αποτελούνται από συνδεδεμένες και αλληλοεξαρτούμενες οργανώσεις που λειτουργούν από κοινού σε ένα κλίμα συνεργασίας, για να ελέγξουν, να διευθύνουν και να βελτιώσουν την ροή των υλικών και των πληροφοριών από τους προμηθευτές στους τελικούς χρήστες (Aitken J.).

Σύμφωνα με τους Simchi - Levi και Shapiro, τα δίκτυα αυτά έχουν συνήθως έναν αυθαίρετο αριθμό επίπεδων και συμμετέχουν σε αυτά μία ή περισσότερες επιχειρήσεις- κόμβοι. Ένα δίκτυο μπορεί να περιλαμβάνει προμηθευτές, μεσάζοντες αποθήκες, εταιρείες παροχής υπηρεσιών Third Party Logistics (3PL), κέντρα διανομής και πελάτες. (Βιδάλης Μ., *Ολοκληρωμένα Συστήματα Logistics και εφοδιαστική αλυσίδα*».)

2.6 Τα μέρη μιας εφοδιαστικής αλυσίδας

Η εφοδιαστική αλυσίδα είναι ειδικότερα ένα σύνολο επιχειρήσεων, ατόμων και υπηρεσιών μέσω συνεχών και αμφίδρομων διασυνδέσεων που μεσολαβούν, ως την παραλαβή του προϊόντος από τον τελικό πελάτη του παραγωγού. Τα δίκτυα αυτά έχουν ένα αυθαίρετο αριθμό επιχειρήσεων – κόμβους μέσα από τους οποίους ταξιδεύει το προϊόν.

Μια επιχείρηση μπορεί να ανήκει σε πολλά παρόμοια δίκτυα με διαφορετικούς ή ίδιους ρόλους σε καθένα από αυτά. Για παράδειγμα μια επιχείρηση μπορεί να είναι ο πελάτης σε μια αλυσίδα εφοδιασμού, ο προμηθευτής σε μια δεύτερη και συνεργάτης σε μία τρίτη.

Πέρα από το σύννηθες ζεύγος (παραγωγός –καταναλωτής) παρεμβάλλεται ένας ή και περισσότεροι ενδιάμεσοι κρίκοι στην εφοδιαστική αλυσίδα ενός προϊόντος. *(Βιδάλης Μ., Ολοκληρωμένα Συστήματα Logistics και εφοδιαστική αλυσίδα».)*

2.7 Ενδιάμεσα μέρη που παρεμβάλλονται στην διαδικασία της εφοδιαστικής αλυσίδας

Αντιπρόσωποι

Προσφέρουν μια άμεση βοήθεια για τη δημιουργία εμπορικών συναλλαγών χωρίς όμως να αποκτούν την κυριότητα των αγαθών. Ο κίνδυνος που αναλαμβάνει ένας αντιπρόσωπος είναι μικρότερος από κείνου του εμπόρου, μιας και ο πρώτος ενεργεί για λογαριασμό άλλων και δεν υπάρχει φόβος για κινδύνους αστάθειας μεταβολής τιμής και ζήτησης προϊόντων της επιχείρησης που αντιπροσωπεύει.

Έμποροι

Αγοράζουν απευθείας τα προϊόντα από την επιχείρηση και αποκτούν την κυριότητα τους. Έχουν δικαίωμα να πουλήσουν τα προϊόντα στον τελικό καταναλωτή. Επίσης αναλαμβάνουν και τον κίνδυνο της αβεβαιότητας για μια κερδοφόρα διάθεση των εμπορευμάτων.

Ειδικός συνεργάτης

Διαφοροποιούνται από τον αντιπρόσωπο μιας και αυτοί απευθύνονται σε συγκεκριμένους καταναλωτές και συνήθως σε μικρά σημεία πώλησης διακινώντας συγκεκριμένα προϊόντα.

Ο Αντιπρόσωπος Ποσοστών (Commission Agent)

Αυτός με τη βοήθεια δειγμάτων, καταλόγων κ.λπ. πουλά τα προϊόντα μιας εταιρίας έναντι ορισμένου ποσοστού επί των πωλήσεων. Ο αντιπρόσωπος αυτός δεν αγοράζει, ούτε έχει κυριότητα των προϊόντων. Απλά βρίσκει τους πελάτες και στέλνει στην εταιρεία την παραγγελία τους, η οποία στη συνέχεια στέλνει τα προϊόντα κατευθείαν στους πελάτες.

Υπάρχουν μεσάζοντες, αντιπρόσωποι και έμποροι που λειτουργούν είτε στην εγχώρια αγορά ή χώρα προέλευσης είτε στις διεθνείς αγορές που στοχεύει η επιχείρηση.

Τους μεσάζοντες τους διαχωρίζουμε και σε :

Χονδρέμπορος: Είναι ένας μεσάζων ο οποίος προμηθεύεται τα προϊόντα κατευθείαν από τον παραγωγό ή τον αντιπρόσωπο και τα μεταπουλά στον λιανέμπορο. Ο ίδιος δεν έχει δικαίωμα να πουλήσει τα προϊόντα του στον τελικό καταναλωτή

Λιανέμπορος: Προμηθεύεται τα προϊόντα από τους χονδρέμπορους και τα μεταπωλεί στους τελικούς καταναλωτές . Υπάρχουν και άλλες διαφορές όπως σε ζητήματα φορολογίας , οι όροι πωλήσεων , ο μέθοδος διεξαγωγής του μάρκετινγκ.

Πίνακας 2.2 Μέρη εφοδιαστικής αλυσίδας

Πηγή : Βιδάλης Μ., «Ολοκληρωμένα Συστήματα Logistics και εφοδιαστική αλυσίδα»,

2.8 Αποθήκευση και διακίνηση – πρότυπο λειτουργίας

Η μη ύπαρξη οργανωμένου δικτύου αποθήκευσης, δημιουργεί την ανάγκη δημιουργίας ενός προτύπου λειτουργίας του συστήματος αποθήκευσης και διακίνησης.

Το κυρίαρχο μοντέλο που λειτουργεί τελευταία σε παγκόσμιο επίπεδο είναι η επιλογή outsourcing δικτύου logistics. Ο θεσμός των 3PL (Third Party Logistics) γνωρίζει διάδοση στο πλαίσιο της γενικότερης επέκτασης του outsourcing μεταξύ των επιχειρήσεων (ως outsourcing χαρακτηρίζεται η ανάθεση συγκεκριμένων διαδικασιών μίας επιχείρησης σε τρίτους).

Σκοπός του outsourcing είναι η επίτευξη της μέγιστης δυνατής απόδοσης των διαθέσιμων πόρων και γνώσεων της επιχείρησης στο κύριο αντικείμενό της (core business). Στην πράξη, οι υπηρεσίες logistics που παρέχονται από τις ειδικευμένες επιχειρήσεις της ελληνικής αγοράς συνίστανται στη διαχείριση εμπορευμάτων τρίτων και αφορούν σε γενικές γραμμές τις εργασίες παραλαβής, αποθήκευσης προετοιμασίας και αποστολής στους τελικούς αποδέκτες ή πελάτες των προϊόντων.

Στην εγχώρια αγορά logistics λειτουργούν τρεις ομάδες επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών logistics:

- Αυτές που ενοικιάζουν αποθηκευτικούς χώρους (real estate logistics providers)
- Αυτές που παρέχουν υπηρεσίες διαχείρισης εμπορευμάτων τρίτων, χωρίς άλλες υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας (public warehousing providers) και
- Αυτές που παρέχουν το πλήρες φάσμα υπηρεσιών ή contract logistics providers.

Τα πλεονεκτήματα από την χρήση των outsourcing υπηρεσιών (3PL) είναι πολλά και στο πλαίσιο της εξορθολογισμένης και αποτελεσματικής λειτουργίας των αλυσίδων εφοδιασμού οι εταιρείες αναθέτουν το σύνολο ή μέρος των λειτουργιών της εφοδιαστικής του αλυσίδα σε παρόχους υπηρεσιών logistics (3PL).

- ✚ Οι επιχειρήσεις αξιοποιούν τα διαθέσιμα κεφάλαια τους στους κύριους τομείς δραστηριότητας τους.
- ✚ Οι ανθρώπινοι πόροι της επιχείρησης επικεντρώνονται στους βασικούς τομείς δραστηριότητας της επιχείρησης αντί για τις διαδικασίες logistics.
- ✚ Συνεργασία με εταιρείες εξειδικευμένες στα logistics, προσφέρει υψηλή τεχνογνωσία και υποδομή στις επιχειρήσεις. Αυτό βελτιώνει την απόδοση και την ανταγωνιστικότητα της. *(Βιδάλης Μ., Ολοκληρωμένα Συστήματα Logistics και εφοδιαστική αλυσίδα».)*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΤΟ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΚΑΙ ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΤΟΥ

3.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται βασικά χαρακτηριστικά του ελαιολάδου και ποια είναι μερικά από τα βασικά οφέλη που δίνει στον άνθρωπο και στην κοινωνία

3.2 Γενικά στοιχεία για την ελιά

Η ελιά θεωρείται παγκοσμίως σύμβολο ειρήνης, ευημερίας, γνώσης, σοφίας και ελπίδας. Το ελαιόδεντρο σε άγρια μορφή υποστηρίζεται ότι πρωτοεμφανίστηκε στην Ελλάδα το 12000 π.Χ. και καλλιεργήθηκε για πρώτη φορά, σύμφωνα με την ιστορία, από τους Σύριους ή από τον Μινωικό πολιτισμό μεταξύ 3500-2500 π.Χ. Οι χρήσεις του ελαιολάδου στην Ελλάδα ήταν πολλές από αρχαιοτάτων χρόνων και η ελιά είχε συνδεθεί με τον πολιτισμό, τη θρησκεία, τη διατροφή και την υγεία. Αυτό αποδεικνύεται από τα πάμπολλα αρχαιολογικά ευρήματα που μαρτυρούν την σπουδαιότητα της ελιάς για την Ελλάδα και την άμεση σχέση της με το κοινωνικό περιβάλλον.

Οι αρχαίοι Έλληνες απέδιδαν τη σωματική τους δύναμη και την πνευματική τους ευεξία στην κατανάλωση ελαιολάδου και σύμφωνα με τον κώδικα του πατέρα της Ιατρικής, Ιπποκράτη, το ελαιόλαδο θεωρούνταν ευεργετικό για περισσότερες από 60 θεραπευτικές χρήσεις.

Σήμερα, η σύγχρονη ιατρική επιβεβαιώνει το γεγονός ότι το ελαιόλαδο είναι ευεργετικό για την υγεία και το θεωρεί το πιο μεγάλο μυστικό για την εξασφάλιση ευεξίας και μακροβιότητας. Έχει πλέον διαπιστωθεί η άμεση σχέση της κατανάλωσης ελαιολάδου με την ελάττωση του κινδύνου για καρδιαγγειακά νοσήματα, καρκίνο, υπέρταση, σακχαρώδη διαβήτη, νόσο Alzheimer, έλκος, σεξουαλική ανικανότητα, ακόμα και με την ανάπτυξη του οργανισμού και την γήρανση.

Όλα τα παραπάνω οφείλονται στην ποικιλία των συστατικών του, όπως: Φαινόλες(οι οποίες αυξάνουν την αντίσταση στην οξειδωση), Στερόλες(οι οποίες εμποδίζουν την

απορρόφηση της χοληστερόλης από το έντερο), Καροτένια(τα οποία βοηθούν την ανάπτυξη του κυττάρου και την αιμοποίηση και επιταχύνουν την διαδικασία της επούλωσης), Τερπενικές αλκοόλες(οι οποίες βοηθούν την αποβολή της χοληστερόλης), Τοκοφερόλες(οι οποίες εμποδίζουν την αυτοοξειδωση) και Β-καροτίνη(η οποία είναι αντιοξειδωτική και απαραίτητη για την όραση).(*Το ελαιόλαδο και η παραγωγή του, Φύση και Πολιτισμός, Αλέξανδρος Σ.Αλεξάκης, εκδ. Μιχάλη Σιδέρη, Αθήνα 1998*)

3.3 Βιολογική καλλιέργεια ελαιόλαδου

Η βιολογική καλλιέργεια, οργανική ή οικολογική σύμφωνα με τον ορισμό σε άλλες χώρες, είναι μιας νέας μορφής καλλιέργεια ιδιαίτερα διαδεδομένη τα τελευταία χρόνια. Βασικοί στόχοι της είναι η παραγωγή γεωργικών προϊόντων χωρίς τη χρήση χημικών ουσιών, φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων με την συνδρομή κατάλληλης επιστημονικής υποστήριξης. Τα είδη που μπορούν να παραχθούν με τη βιολογική καλλιέργεια ανήκουν σχεδόν σε όλο το φάσμα της γεωργικής παραγωγής, με κύριο είδος την ελιά.

Η ανάδειξη της καλλιέργειας της ελιάς σε βασικότερη βιολογική καλλιέργεια στην Ελλάδα, οφείλεται κυρίως στις εγχώριες εδαφολογικές και κλιματολογικές συνθήκες, στην τεχνογνωσία που έχει αναπτυχθεί σχετικά με τις μεθόδους λίπανσης, καθώς και την αυξημένη ζήτηση διεθνώς για ελαιόλαδο υψηλής ποιότητας. Η αύξηση αυτή τα τελευταία χρόνια είχε ως αποτέλεσμα την απόφαση πολλών ελαιοπαραγωγών να μετατρέψουν την παραγωγή τους από συμβατική σε βιολογική. Σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Γεωργίας για το έτος 2001, το σύνολο των εκτάσεων βιολογικής καλλιέργειας ελιάς ήταν 83.540,179 στρέμματα και οι καλλιέργειες σε στάδιο μετατροπής ήταν 71.461,379 στρέμματα. Αξίζει, τέλος να σημειωθεί ότι η καλλιέργεια της ελιάς στην Ελλάδα καλύπτει περίπου το 50% των συνολικών εκτάσεων των βιολογικών καλλιεργειών και το 50% της παραγωγής βιολογικού ελαιόλαδου στη χώρα μας εξάγεται απευθείας τυποποιημένο. Ωστόσο παρά τους υψηλούς ετήσιους ρυθμούς αύξησης της βιολογικής γεωργίας στην Ελλάδα, με ετήσιο ρυθμό σχεδόν διπλάσιο του μέσου ευρωπαϊκού, το ποσοστό επί του συνόλου των καλλιεργούμενων εκτάσεων στην Ελλάδα εξακολουθεί αν είναι ιδιαίτερα χαμηλό.

Η βιολογική καλλιέργεια της ελιάς δεν διαφέρει ιδιαίτερα από την συμβατική καλλιέργειά της. Οι βασικές διαφορές έχουν να κάνουν με τη λιπαντική πρακτική, με τη χρήση χλωρής λίπανσης και ζωικού λιπάσματος στη βιολογική καλλιέργεια, και στην αντιμετώπιση του δάκου, με τη χρήση παγίδων αντί ψεκασμού. Το βιολογικό ελαιόλαδο που παράγεται είναι συνήθως εξαιρετικό παρθένο ή παρθένο ελαιόλαδο, ένα προϊόν με εξαιρετική γεύση και υψηλή διατροφική αξία που προστατεύει την υγεία του καταναλωτή.

3.4 Πιστοποίηση βιολογικών προϊόντων

Σύμφωνα με τους κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα βιολογικά προϊόντα θα πρέπει να διακινούνται στην αγορά με την ένδειξη «βιολογικό» στην συσκευασία τους αφού πρώτα έχουν ελεγχθεί και πιστοποιηθεί. Σε κάθε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ορίζεται μια αρχή, η οποία αναλαμβάνει την εποπτεία των οργανισμών που ελέγχουν και πιστοποιούν τα βιολογικά προϊόντα. Στην Ελλάδα, το έργο αυτό έχει αναλάβει το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και συγκεκριμένα η Διεύθυνση Βιολογικής Γεωργίας η οποία έχει τη ευθύνη για το σύστημα ελέγχου.

Το ΥΠΑΑΤ είναι υπεύθυνο για την χορήγηση αδειών λειτουργίας των Οργανισμών Ελέγχου και εισαγωγής βιολογικών προϊόντων από άλλες χώρες, όπως επίσης και την επιβολή κυρώσεων. Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων μέσω του AGROCERT ή Ο.Π.Ε.ΓΕ.Π. (Οργανισμός Πιστοποίησης και Επίβλεψης Γεωργικών Προϊόντων) διασφαλίζει την αξιοπιστία του συστήματος πιστοποίησης αφού ο Ο.Π.Ε.ΓΕ.Π. αξιολογεί και επιβλέπει τους Οργανισμούς Ελέγχου, χορηγεί ενιαίο εθνικό σήμα αναγνώρισης των βιολογικών προϊόντων και ελέγχει την εμπορία τους. Οι Οργανισμοί Ελέγχου, που είναι ιδιωτικοί οργανισμοί, ελέγχουν και πιστοποιούν τα βιολογικά προϊόντα, όπως επίσης και τους επιχειρηματίες που εισάγουν βιολογικά προϊόντα από άλλες χώρες. Σήμερα στην Ελλάδα υπάρχουν τρεις εγκεκριμένοι από το Υπουργείο Γεωργίας, Οργανισμοί Ελέγχου και Πιστοποίησης Βιολογικών Προϊόντων.

Για την απόκτηση του πιστοποιητικού, θα πρέπει να υποβάλλεται αίτηση εισε έναν από τους Οργανισμούς ελέγχου, παρέχοντας όλες τις πληροφορίες που αναφέρονται σε αυτή. Στη συνέχεια υπογράφεται Ιδιωτικό Συμφωνητικό με τον Οργανισμό και ακολουθεί η επιθεώρηση της μονάδας και εργαστηριακές δοκιμές των παραγόμενων

προϊόντων. Μετά τη χορήγηση της πιστοποίησης, ο Οργανισμός είναι υποχρεωμένος να επιτηρεί την πιστοποιημένη μονάδα πραγματοποιώντας αιφνιδιαστικές ή προγραμματισμένες επισκέψεις στις εκμεταλλεύσεις και διενεργώντας δειγματοληπτικούς ελέγχους είτε στην αγορά σε πιστοποιημένα από τον Οργανισμό προϊόντα είτε στις εκμεταλλεύσεις (νερό, έδαφος κλπ). (*Το ελαιόλαδο και η παραγωγή του, Φύση και Πολιτισμός, Αλέξανδρος Σ.Αλεξάκης, εκδ. Μιχάλη Σιδέρη, Αθήνα 1998*)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Η ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΥΣΙΔΑ ΤΟΥ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ

4.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο που αποτελεί και βασικό στοιχείο της εργασίας μας, μιας και είναι σχετικό με το θέμα της πτυχιακής μας, αναφερόμαστε στην εφοδιαστική αλυσίδα του ελαιόλαδου και πως τελικά τα συστήματα και οι διαδικασίες που εφαρμόζονται μπορούν να επηρεάσουν θετικά την πορεία των επιχειρήσεων.

4.2 Γενικά στοιχεία

Η εφοδιαστική αλυσίδα του ελαιόλαδου, έχει αντικείμενο και σκοπό τη διαχείριση, διακίνηση και ροή του προϊόντος από την παραγωγή μέχρι την τελική κατανάλωση, με γνώμονα το χαμηλό κόστος και την οικονομία, καθώς και την ποιοτική εξυπηρέτηση των καταναλωτών.

Η λειτουργία των εφοδιαστικών αλυσίδων στον αγροτικό τομέα είναι μεγάλης σημασίας, γιατί τα αγροτικά προϊόντα και ιδιαίτερα το ελαιόλαδο αποτελούν μέρος της διατροφής μας και είναι ανάγκη και να φτάνουν έγκαιρα στον καταναλωτή, αλλά και να διασφαλίζεται η διατήρηση της ποιότητάς τους.

Η παραγωγή ελαιόλαδου αποτελεί μία παραδοσιακή δραστηριότητα της χώρας μας, χωρίς θεαματικές εξελίξεις στην μηχανοποίηση και τις αποδόσεις. Η μέση απόδοση σε λάδι/δένδρο από 2,2 Kg που ήταν τη δεκαετία 1961-1970 ανήλθε σε 2,6 Kg τις δύο επόμενες δεκαετίες (1971- 1990), σε 3,4 Kg την περίοδο 1991-2000, ενώ έπεσε στα 2,7 Kg την τελευταία δεκαετία). Έτσι η αύξηση της παραγωγής οφείλεται κυρίως στην αύξηση του αριθμού ελαιοδέντρων και σε πολύ μικρότερο βαθμό στην αύξηση της παραγωγικότητας. Πρέπει να σημειωθεί πάντως ότι μετά τις καταστροφικές πυρκαγιές του 2006 υπήρξε απώλεια φυτικού κεφαλαίου που μεταφράζεται σε μειωμένη παραγωγή λαδίου κατά 10-15.000 τόνους ανά έτος.

Η αγορά του ελαιολάδου χαρακτηρίζεται σαν buyer's market αφού ο τελικός καταναλωτής αγοράζει πάντα φρέσκο ελαιόλαδο (τρέχουσα σοδειά). Ο χονδρέμπορος, στον κλάδο του ελαιολάδου συνήθως είναι αυτός που αποκτά την κυριότητα του εμπορεύματος και το διαχειρίζεται μέχρι να το προωθήσει σε μεγάλους λιανοπωλητές αποκομίζοντας καλύτερο κέρδος από τον παραγωγό.

Στην ανάλυση της εφοδιαστικής αλυσίδας λαμβάνουμε υπόψη κάθε δραστηριότητα που αυξάνει το κόστος του προϊόντος και συμβάλλει στην βελτίωση της ποιότητας των χαρακτηριστικών του.

Στόχος στην διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας είναι να είναι αποτελεσματική και συμφέρουσα από άποψη κόστους σε όλο της το μήκος.

Η εφοδιαστική αλυσίδα σχεδιάζεται και λειτουργεί σε αβέβαιο περιβάλλον.

Η πρόβλεψη της ζήτησης μέσω συγκεκριμένης προσφοράς, η διακύμανση των παραγγελιών, η τήρηση των προθεσμιών παράδοσης, η διαθεσιμότητα των πρώτων υλών είναι μερικοί από τους παράγοντες που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα του συστήματος. Τα τελευταία χρόνια, η συγκέντρωση του λιανεμπορίου κι η ανάπτυξη των μεγάλων αλυσίδων super markets είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση του μεγέθους των παραγγελιών. (*Το ελαιόλαδο και η παραγωγή του, Φύση και Πολιτισμός, Αλέξανδρος Σ.Αλεξιάκης, εκδ. Μιχάλη Σιδέρη, Αθήνα 1998*)

4.3 Στάδια εφοδιαστικής αλυσίδας ελαιολάδου

Τα βασικά στάδια της εφοδιαστικής αλυσίδας είναι τα παρακάτω :

- Καλλιέργεια ελαιώνων στο χωράφι
- Μεταφορά των ελιών στο ελαιοτριβείο για επεξεργασία και εξαγωγή ελαιολάδου
- Τοποθέτηση λαδιού σε συσκευασίες και ετικετοποίηση
- Μεταφορά του ελαιολάδου στην αγορά για κατανάλωση. Κατά μήκος της αλυσίδας υπάρχουν στάδια όπου απαιτείται.
- Αποθήκευση τόσο των ελιών, μέχρι την επεξεργασία τους, όσο και του λαδιού, μέχρι τη μεταφορά του στην αγορά.

Εικόνα 4.1 Στάδια εφοδιαστικής αλυσίδας

Πηγή : Το ελαιόλαδο και η παραγωγή του, Φύση και Πολιτισμός, Αλέξανδρος Σ.Αλεξάκης, εκδ. Μιχάλη Σιδέρη, Αθήνα 1998 Μέλη εφοδιαστικής αλυσίδας

Σε κάθε εμπορική συνεργασία το αμοιβαίο όφελος, αποτελεί απαραίτητο συστατικό για την ομαλή λειτουργία και προώθηση των κοινών συμφερόντων.

Ένας από τους στόχους μιας εταιρίας εμπορίας ελαιολάδου είναι το να δημιουργήσει και να προσθέσει αξία σε ένα ήδη υψηλής ποιότητας προϊόν, όπως είναι το έξτρα παρθένο ελαιόλαδο.

Από τα επιμέρους στάδια και τις διαδικασίες προκύπτουν τα αντίστοιχα κόστη.

Το benchmarking όσον αφορά στο κόστος, δηλ. η συνεχής και συστηματική σύγκριση μας με το κόστος των ανταγωνιστών μας θα επιτρέψει στην εταιρία να υιοθετήσει τις άριστες πρακτικές της αγοράς και επίσης προτρέπει τα στελέχη μας να σχεδιάσουν λεπτομερώς τις διαδικασίες που

θα μας οδηγήσουν όχι μόνο στην επιβίωση αλλά και στην επιτυχία. Οι προσπάθειες μείωσης του κόστους δεν πρέπει γίνονται σε βάρος της ποιότητας και αυτό αποτελεί βασική προϋπόθεση.

Τα πλεονεκτήματα των σύγχρονων τακτικών του τομέα logistics, οφείλουν να εκμεταλλευτούν οι συνεταιρισμοί όπου με καθετοποίηση της παραγωγής και ενσωμάτωση μεγάλου αριθμού μικροπαραγωγών στο όλο σύστημα θα προκύψει μείωση του κόστους καθώς και μείωση των μεσαζόντων και των μεγαλεμπόρων.

Τα μέλη που απαρτίζουν αυτή την εφοδιαστική αλυσίδα του κλάδου της ελαιοπαραγωγής είναι τα εξής:

- Ελαιοπαραγωγοί
- Εμπορικοί μεσάζοντες
- Άλλοι Χονδρέμποροι
- Συνεταιρισμοί
- Ιδιώτες τυποποιητές
- Ελαιοτριβεία

4.4 Λιανοπωλητές και μεγάλοι χονδρέμποροι

Σήμερα, μεγάλοι παραγωγοί συνεργάζονται με πανίσχυρους λιανοπωλητές προκειμένου να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους ειδικά στα logistics. Ειδικά μεγέθη συσκευασίας, bar codes, πολιτική επιστροφών (reverse logistics), εκπαιδευτική πολιτική. Ωστόσο επειδή οι ελαιοπαραγωγοί της ελληνικής περιφέρειας είναι μικροί και μεσαίοι, τις παραπάνω απαιτήσεις καλούνται να καλύψουν τα τυποποιητήρια και οι χονδρέμποροι που καρπώνονται και μεγάλο μέρος του οικονομικού κέρδους. Εξάλλου οι μεγάλοι λιανοπωλητές προτιμούν να συνεργάζονται με πιο λίγους προμηθευτές και μάλιστα με τους μεγαλύτερους. (*Το ελαιόλαδο και η παραγωγή του, Φύση και Πολιτισμός, Αλέξανδρος Σ.Αλεξάκης, εκδ. Μιχάλη Σιδέρη, Αθήνα 1998*)

Οι μικροί ελαιοπαραγωγοί δεν έχουν την απαραίτητη μόρφωση αλλά ούτε και τα κατάλληλα χρηματικά κονδύλια για να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις για συσκευασίες κομμένες και ραμμένες στα μέτρα των πελατών τους, ούτε μπορούν να κάνουν επενδύσεις για αναγνωρισμένες πιστοποιήσεις της ποιότητας ή επενδύσεις για

ηλεκτρονική σύνδεση και συχνές παραδόσεις. Γενικά δεν κάνουν αποδοτικά logistics. Οι παραγωγοί που κατορθώνουν τελικά να μπουν σε μεγάλες αλυσίδες διαπιστώνουν ότι πρέπει να αυξάνουν συνεχώς τις επενδύσεις σε logistics και την ποιότητα του προϊόντος.

Η στροφή προς τη βιολογική καλλιέργεια έχει αναπτυχθεί ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια με τη μορφή μιας ακριβής και «ελιτιστικής αγοράς». Ο παραγωγός προσδίδει αξία στο ελαιόλαδο με σκοπό να αυξήσει την τιμή και να προσφέρει ένα πολύ ποιοτικό ελαιόλαδο με πολλά οφέλη για την υγεία του ανθρώπου.

Οι Έλληνες χονδρέμποροι είναι λιγότερο παραγωγικοί σε σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, κυρίως λόγω μεγέθους. Αυτό με τη σειρά του οφείλεται στη μεγάλη εξειδίκευση ανά κατηγορία τροφίμου, στην πολυδιάσπαση και σε υστέρηση στη χρήση προηγμένων μεθόδων για τη διαχείριση των αποθεμάτων και την εξυπηρέτηση των πελατών. (*Το ελαιόλαδο και η παραγωγή του, Φύση και Πολιτισμός, Αλέξανδρος Σ.Αλεξάκης, εκδ. Μιχάλη Σιδέρη, Αθήνα 1998*)

Οι χονδρέμποροι διαφέρουν από τους λιανοπωλητές σε πολλά σημεία. Πρώτον, οι χονδρέμποροι δίνουν περισσότερη προσοχή στην προώθηση και τη θέση, γιατί ασχολούνται με επαγγελματίες πελάτες παρά με τελικούς καταναλωτές. Δεύτερον, οι συναλλαγές χονδρικής είναι συνήθως μεγαλύτερες από τις συναλλαγές λιανικής.

Οι χονδρέμποροι χρησιμοποιούνται όταν είναι πιο αποτελεσματικοί στην διεκπεραίωση κάποιων βασικών λειτουργιών:

- Διατηρούν αποθέματα, μειώνοντας έτσι το κόστος και τους κινδύνους που συνεπάγεται η διατήρηση αποθεμάτων για τους ελαιοπαραγωγούς.
- Αγοράζουν αδιάθετα αποθέματα που ο μικρός παραγωγός δεν μπόρεσε να προωθήσει στο προσωπικό του περιβάλλον.
- Χρηματοδοτούν τους μικρούς παραγωγούς, όταν παραγγέλνουν και εξοφλούν έγκαιρα τους λογαριασμούς τους.
- Μεταφέρουν ασφαλώς το ελαιόλαδο.

Ο αριθμός των ενδιάμεσων φορέων σε μια μικρή τοπική αγορά, που μπορούμε να εντοπίσουμε στις περιφέρειες της Πελοποννήσου και της Κρήτης είναι συνήθως

περιορισμένος: μερικοί αντιπρόσωποι, λίγοι χονδρέμποροι, πολλοί παραγωγοί και λίγα ελαιοτριβεία συνεταιριστικά ή ιδιωτικά. Σε περιοχές με μεγάλη ελαιοπαραγωγή και υψηλό επίπεδο οργάνωσης, όπως π.χ. στο νομό Λακωνίας, τα ελαιοτριβεία διατηρούν σε ειδικές ελαιοδεξαμενές την παραγωγή και σε κάθε παραγγελία αποδεδουλευμένη αναλογικά μια συγκεκριμένη ποσότητα. Συνήθως ο χονδρέμπορος αναλαμβάνει την μεταφορά του προϊόντος και ο παραγωγός προσαρμόζεται στο σύστημα logistics που απαιτούν οι συνθήκες που επικρατούν στην περιοχή. Το ελαιοτριβείο λειτουργεί ουσιαστικά ως το πρώτο κέντρο διανομής.

Ο χονδρέμπορος στον κλάδο του ελαιολάδου συνήθως είναι αυτός που αποκτά την κυριότητα του εμπορεύματος και το διαχειρίζεται μέχρι να το προωθήσει σε μεγάλους λιανοπωλητές αποκομίζοντας καλύτερο κέρδος από τον παραγωγό. Αυτό συμβαίνει γιατί ο χονδρέμπορος έχει μια δύναμη, η οποία πηγάζει από τις επαφές που διαθέτει και το χαμηλό κόστος που επιτυγχάνει μέσω οικονομιών κλίμακας. Συχνά τυγχάνει μεγαλύτερης εμπιστοσύνης από τον αγοραστή σε σχέση με τον παραγωγό.

Τα βασικά παράπονα των παραγωγών από τους χονδρεμπόρους είναι το υπερκέρδος που επιδιώκουν να αποκομίσουν, εκμεταλλευόμενοι το πολύ ποιοτικό ελαιόλαδο που με τόσο κόπο παράγουν. Οι παραγωγοί, δεν έχουν πάντα την δυνατότητα να τους παρακάμπτουν. Τους επιλέγουν ωστόσο όταν ένα μέρος της παραγωγής τους παραμένει αδιάθετο. Δεν συμφέρει τον μικρό παραγωγό να διατηρήσει απόθεμα προηγούμενης σοδειάς σε δικό του χώρο, αφού ο τελικός καταναλωτής αγοράζει πάντα φρέσκο ελαιόλαδο (τρέχουσα σοδειά). Ο σκληρός ανταγωνισμός στις διεθνείς αγορές, η εισαγωγή προϊόντων με μικρό κύκλο ζωής καθώς και οι υψηλές προσδοκίες των πελατών ανάγκασαν τις επιχειρήσεις να επενδύσουν στην εφοδιαστική αλυσίδα. Η τεχνολογική πρόοδος στον τομέα των μεταφορών και των τηλεπικοινωνιών δίνει κίνητρα για συνεχή εξέλιξη των τεχνικών διαχείρισης της εφοδιαστικής αλυσίδας. Η εφοδιαστική αλυσίδα περιλαμβάνει ένα σύνολο προσεγγίσεων που χρησιμοποιούνται, ώστε προμηθευτές, κατασκευαστές, αποθήκες και καταστήματα να ενσωματωθούν σε ένα ενιαίο σύστημα. Το σύστημα αυτό έχει ως σκοπό να διαθέσει το προϊόν στη σωστή ποσότητα, στο σωστό τόπο και τη σωστή χρονική στιγμή, με ελάχιστο κόστος, ικανοποιώντας τις απαιτήσεις των πελατών. Γι' αυτό άλλωστε και η αγορά ελαιολάδου χαρακτηρίζεται BUYER'S MARKET. Σε σύγκριση με τους υπόλοιπους ευρωπαίους, οι Έλληνες λιανέμποροι αντιμετωπίζουν

τις προκλήσεις της περιορισμένης χρήσης τεχνολογιών πληροφορικής (IT), των κατακερματισμένων προμηθευτικών αλυσίδων, του υψηλού κόστους μεταφοράς στις πιο απομακρυσμένες περιοχές, της χαμηλής παραγωγικότητας του τομέα των μεταφορών, καθώς και των στρεβλώσεων στην αγορά εργασίας. (*Το ελαιόλαδο και η παραγωγή του, Φύση και Πολιτισμός, Αλέξανδρος Σ. Αλεξιάκης, εκδ. Μιχάλη Σιδέρη, Αθήνα 1998*)

Οι Έλληνες χονδρέμποροι είναι λιγότερο παραγωγικοί σε σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, κυρίως λόγω μεγέθους. Αυτό με τη σειρά του οφείλεται στη μεγάλη εξειδίκευση ανά κατηγορία τροφίμου, στην πολυδιάσπαση και σε υστέρηση στη χρήση προηγμένων μεθόδων για τη διαχείριση των αποθεμάτων και την εξυπηρέτηση των πελατών. Ενώ ο βαθμός συγκέντρωσης στο λιανεμπόριο είναι αντίστοιχος με τα ευρωπαϊκά επίπεδα, στο χονδρεμπόριο – ειδικά σε ορισμένες κατηγορίες τροφίμων—είναι υψηλότερος. Εν μέρει αυτό οφείλεται στην περιορισμένη διείσδυση τόσο των προϊόντων ιδιωτικής ετικέτας (private label, 12% σε σύγκριση με 24% σε ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες) καθώς και των εκπτώτικων καταστημάτων (6% σε σύγκριση με 13% σε μερικές ευρωπαϊκές χώρες).

4.5 Κανάλια διανομής ελαιόλαδου

Το σύστημα διανομής ελαιολάδου στην Ελλάδα χαρακτηρίζεται παραδοσιακό. Πρόκειται για το βασικότερο συστατικό της μεσογειακής διατροφής στην Ελλάδα και γι' αυτό όλοι ξέρουν την τιμή αγοράς του σε κάθε νέα σοδειά.

Παραδοσιακά οι εταιρίες θεωρούσαν τα Δίκτυα Διανομής ως το μέσο με το οποίο το προϊόν φτάνει στην αγορά. Ωστόσο αυτή η θεώρηση αγνοεί τον πελάτη. Οι εταιρίες που παράγουν προϊόντα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες και τις προσδοκίες των πελατών, συνδυάζοντας βασικές υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας. Η πρακτική έχει δείξει ότι στην αγορά υπερισχύει αυτός που παρέχει τις καλύτερες υπηρεσίες διανομής. Ένα άριστα συγκροτημένο δίκτυο διανομής με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση μπορεί να αποτελέσει μεγάλο συγκριτικό πλεονέκτημα.

Το εμπόριο του ελαιολάδου βασίζεται ακόμα κατά πολύ σε ένα δίκτυο ανεξάρτητων χονδρεμπόρων-διανομέων κατανεμημένων στις περιφέρειες της Κρήτης και της Πελοποννήσου, λόγω της μεγάλης συγκέντρωσης ελαιοπαραγωγών .

Τα κυριότερα κανάλια διανομής είναι

- Οι χονδρέμποροι-εξαγωγείς εθνικής εμβέλειας
- Οι χονδρέμποροι που μεταπωλούν τοπικά
- Μεγάλες εταιρίες τυποποίησης ελαιολάδου που αποτελούν τα κανάλια διανομής των αλυσίδων σούπερ μάρκετ. Πιο αναλυτικά αναφερόμαστε στις μεγάλες εθνικές αλυσίδες οι οποίες κλείνουν κεντρικές συμφωνίες με παραγωγούς και επιτυγχάνουν καλύτερες τιμές, δίνοντας τους έτσι την δυνατότητα να κάνουν και αυτές με την σειρά τους πωλήσεις σε μικρότερα σημεία. (*Το ελαιόλαδο και η παραγωγή του, Φύση και Πολιτισμός, Αλέξανδρος Σ.Αλεξάκης, εκδ. Μιχάλη Σιδέρη, Αθήνα 1998*)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΥΣΙΔΑ ΤΟΥ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ

5.1 Εισαγωγή

Η προφύλαξη του περιβάλλοντος πρέπει να αποτελεί βασικό στοιχείο λειτουργίας κάθε επιχείρησης που σέβεται τους ανθρώπους και την κοινωνία γενικότερα. Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται οι επιπτώσεις που υπάρχουν από την εφοδιαστική αλυσίδα του ελαιόλαδου και αυτές διαχειρίζονται από τις επιχειρήσεις.

5.2 Γενικά στοιχεία

Κάθε στάδιο της εφοδιαστικής αλυσίδας του ελαιόλαδου επιφέρει επιπτώσεις στο περιβάλλον. Πιο συγκεκριμένα, το στάδιο της καλλιέργειας δημιουργεί επιπτώσεις από τη χρήση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων, επιβαρύνει τους υδάτινους πόρους και την ατμόσφαιρα μέσω εκπομπών, συνδέεται με την κατανάλωση ενέργειας και καυσίμων και επιβαρύνει το έδαφος, καθώς επίσης οδηγεί και στην παραγωγή αποβλήτων. Επιπλέον, η μη ελεγχόμενη καύση των υπολειμμάτων κλαδέματος προκαλεί αύξηση των εκπομπών ρύπων. Η παραγόμενη βιομάζα, δηλαδή τα υπολείμματα κλαδέματος, τα φύλλα και τα μικρά κλαδιά, απαιτείται να διαχειριστεί κατά τον βέλτιστο τρόπο, ώστε να μην επιβαρύνει το περιβάλλον.

Από τη μελέτη της επίδρασης των χημικών προϊόντων κατά την καλλιέργεια, προκύπτει ότι λόγω χρήσης λιπασμάτων μετά από το πότισμα του χωραφιού, εντείνεται το φαινόμενο του ευτροφισμού και η ρύπανση των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων. Αντίστοιχα, το στάδιο της μεταποίησης συνδέεται με επιπτώσεις στην ατμόσφαιρα λόγω εκπομπών, με την κατανάλωση ενέργειας, νερού και καυσίμων και με την παραγωγή αποβλήτων.

Το στάδιο της συσκευασίας επιβαρύνει το περιβάλλον λόγω κατανάλωσης ενέργειας, αυξημένων εκπομπών και παραγωγής αποβλήτων. Όσον αφορά στο στάδιο των μεταφορών, η επιβάρυνση από αυτό προς το περιβάλλον σχετίζεται με την

κατανάλωση ενέργειας και καυσίμων, καθώς και με την αύξηση των εκπομπών στην ατμόσφαιρα. Το στάδιο της αποθήκευσης, σύμφωνα με την ανάλυση που πραγματοποιήθηκε, συνδέεται με την παραγωγή αποβλήτων. Από την επεξεργασία των ευρημάτων, προκύπτει ότι οι μελέτες που εντοπίστηκαν στα πλαίσιά της, επιβαρύνουν το περιβάλλον μέσω επιπτώσεων σε εδάφη, στην ατμόσφαιρα και σε υδάτινους πόρους.

5.3 Απόβλητα κατά την επεξεργασία

Τα απόβλητα που παράγονται κατά την επεξεργασία της ελιάς είναι γνωστά ως "λιοζούμια", "κατσίγαρος" ή "μούργα". Ο κατσίγαρος συνίσταται από το υδατικό κλάσμα του χυμού του ελαιοκάρπου και από το νερό που χρησιμοποιείται στις διάφορες φάσεις παραγωγής του λαδιού στο ελαιουργείο. Ουσιαστικά πρόκειται για ένα υδατικό φυτικό εκχύλισμα, που περιέχει μία σειρά από ουσίες όπως σάκχαρα, αζωτούχες ενώσεις, οργανικά οξέα, πολυαλκοόλες, πολυφαινόλες και υπολείμματα ελαίου. Η άμεση επίπτωση του κατσίγαρου στο περιβάλλον είναι η αισθητική υποβάθμιση που προκαλεί και η οποία οφείλεται στην έντονη οσμή του και στο σκούρο χρώμα του. Παράλληλα, εξαιτίας του υψηλού οργανικού φορτίου που περιέχει, είναι πιθανόν να δημιουργήσει ευτροφικά φαινόμενα σε περιπτώσεις που καταλήγει σε αποδέκτες με μικρή ανακυκλοφορία νερών (κλειστούς θαλάσσιους κόλπους, λίμνες κ.τ.λ). Από τα συστατικά που περιέχονται στον κατσίγαρο, οι πολυφαινόλες παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον διότι από τη μία πλευρά προσδίδουν στα απόβλητα τοξικές ιδιότητες έναντι των φυτών και αποδομούνται με βραδύ σχετικά ρυθμό από εξειδικευμένες ομάδες μικροοργανισμών, ενώ από την άλλη είναι υπεύθυνες για τη συντήρηση της ποιότητας του λαδιού στο χρόνο (χαμηλή οξύτητα) ως φυσικό συντηρητικό.).(*Το ελαιόλαδο και η παραγωγή του, Φύση και Πολιτισμός, Αλέξανδρος Σ.Αλεξάκης, εκδ. Μιχάλη Σιδέρη, Αθήνα 1998*)

Επειδή η παραγωγή του ελαιολάδου είναι μία φυσική διαδικασία, πρέπει να σημειωθεί ότι ο κατσίγαρος δεν περιέχει άλλες ουσίες που είναι ιδιαίτερα τοξικές, όπως τα βαρέα μέταλλα και οι συνθετικές οργανικές ενώσεις. Το υψηλό οργανικό φορτίο του κατσίγαρου σε συνάρτηση με την παρουσία των πολυφαινολών δεν επιτρέπει την απευθείας διάθεση του στο περιβάλλον, αλλά καθιστά αναγκαία την πρότερη επεξεργασία του. Για την επεξεργασία και διάθεση του κατσίγαρου έχουν δοκιμαστεί διάφορες μέθοδοι σε εργαστηριακή και πραγματική κλίμακα. Παρόλα

αυτά, μέχρι σήμερα δεν έχει προταθεί μία ολοκληρωμένη λύση, αλλά έχουν εφαρμοστεί διάφορες τεχνικές κατά περίπτωση που παρουσιάζουν ορισμένα μειονεκτήματα τεχνικής ή οικονομικής φύσεως και δεν έχουν επιλύσει ικανοποιητικά το πρόβλημα.

Συγκεκριμένα, έχει εφαρμοστεί η διάθεση του κατσίγαρου σε λίμνες εξάτμισης (Κρήτη), σε λάκκους (Χίος) ή στο έδαφος (Κύπρος), μέθοδοι που απαιτούν μεγάλες εκτάσεις για τη διάθεση των αποβλήτων και συχνά δημιουργούν αισθητικά προβλήματα εξαιτίας της -πολλές φορές- κακής διαστασιολόγησης και κατασκευής των συστημάτων αυτών. Έχει εφαρμοστεί η μετατροπή των ελαιουργείων από τριφασικά σε διφασικά (Ισπανία), διαδικασία που μειώνει σημαντικά τον όγκο του απαιτούμενου νερού στο ελαιουργείο και κατά συνέπεια τον όγκο των παραγόμενων υγρών αποβλήτων, αλλά μεταθέτει την αντιμετώπιση του προβλήματος σε ένα μίγμα πυρήνα-κατσίγαρου.

Παράλληλα, σε πιλοτική κλίμακα έχει δοκιμαστεί η παραγωγή υγρού εδαφοβελτιωτικού (Καλαμάτα) ή κομπόστας από τον κατσίγαρο (Κρήτη, Καλαμάτα), διαδικασία που προϋποθέτει την ύπαρξη επαρκούς αγοράς για τη διάθεση του παραγόμενου υλικού. Έχουν εφαρμοστεί η χημική οξείδωση (Κρήτη) και η αναερόβια χώνευση του κατσίγαρου (Κρήτη), τεχνικές με υψηλό λειτουργικό και κατασκευαστικό κόστος, αντίστοιχα. Έχει δοκιμαστεί επίσης, η συνεπεξεργασία του κατσίγαρου με αστικά λύματα σε τεχνητούς υγρότοπους ή σε μονάδες ενεργού ιλύος (Κρήτη), τεχνική που προαπαιτεί σημαντική αραίωση του κατσίγαρου.

Τέλος, έχει δοκιμαστεί ο διαχωρισμός του κατσίγαρου σε κλάσματα με τη βοήθεια φυσικής καθίζησης (Σάμος), τεχνική που απαιτεί τον συνδυασμό της με κάποια από τις προαναφερθείσες μεθόδους για να δώσει ικανοποιητικό βαθμό καθαρισμού των αποβλήτων. Τα τελευταία χρόνια έχει επιτευχθεί σε εργαστηριακή κλίμακα η ανάκτηση των πολυφαινολών από τον κατσίγαρο με χρήση μεμβρανών, ώστε να χρησιμοποιηθούν στη βιομηχανία αρωμάτων και φαρμάκων. Η εκμετάλλευση των αποβλήτων με την παραπάνω μέθοδο φαίνεται ότι είναι τεχνικά δυνατή, αλλά είναι νωρίς για να είναι εφικτή η εφαρμογή της σε μεγάλη κλίμακα. Πρέπει να σημειωθεί ότι, εξαιτίας, της μεγάλης διακύμανσης στα χαρακτηριστικά των ελαιουργείων (γεωγραφική θέση, δυναμικότητα, τοποθεσία, χρήση νερού και άλλα), αλλά και στην ποιότητα και ποσότητα των παραγόμενων αποβλήτων δεν φαίνεται να υπάρχει μία

λύση που να είναι άμεσα εφαρμόσιμη σε όλα τα ελαιουργεία της Περιφέρειας.
(www.prosodol.gr)

Εικόνα 5.1 Απόβλητα κατά την επεξεργασία

Πηγή : (www.prosodol.gr)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ

1.1 Μεταφορά και αποθήκευση του Κάρπου

Μετά τη συλλογή τους, οι ελαιόκαρποι μεταφέρονται στο ελαιουργείο για την επεξεργασία τους, με σκοπό την παραλαβή του λαδιού. Επειδή όμως μεσολαμβάν κάποια χρονικά διαστήματα μέχρι τη διαδικασία αυτή της επεξεργασίας, αναγκαστικά θα πρέπει να αποθηκευτούν σε κάποιον κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο. Η αποθήκευση είναι ένα στάδιο που επηρεάζει πολύ το αποτέλεσμα. Η ποιότητα του ελαιολάδου που θα παραληφθεί θα έχει άμεση σχέση με τον χρόνο και τον τρόπο αποθήκευσης και τη μεταφορά των ελιών. Πιο συγκεκριμένα το πρόβλημα τροφοδοσίας της αποθήκης για την αποτελεσματική της λειτουργίας είναι θέμα ποιοτικής και ποσοτικής συνέπειας των προμηθευτών.

Ο κυριότερος λόγος που επιβάλλει την αποθήκευση της ελιάς είναι ότι δεν συμπίπτει ο χρόνος της συγκομιδής της με τη διαθεσιμότητα χρήσης των ελαιουργείων και των μηχανημάτων της. Παλιότερα αλλά ακόμα και σήμερα, οι ελιές αποθηκεύονται και μεταφέρονται σε τσουβάλια (σακιά) στο χώρο του παραγωγού. Πολλοί ερευνητές που ασχολήθηκαν, απέδειξαν ότι επέρχονται, κατά την περίοδο αυτή, αρκετές κακώσεις του καρπού και οξειδώσεις. Σύμφωνα με τους μελετητές θα πρέπει η μεταφορά να πραγματοποιείται σε μικρά αεριζόμενα τελάρα, ώστε να μην συμπίεζονται οι ελιές και να μην αυξάνεται η θερμοκρασία τους και η αποθήκευσή τους να γίνεται επίσης σε τελάρα διαμορφωμένα έτσι ώστε να καλύπτουν μεγάλη επιφάνεια (2-5τ.μ.) και μικρό ύψος (15-20 εκ.), τοποθετημένα με διάταξη που να μπορούν να είναι το ένα πάνω στο άλλο. Μ' αυτόν τον τρόπο, ο χρόνος αναμονής για την επεξεργασία τους φτάνει τις τρεις βδομάδες.

Άλλος τρόπος αποθήκευσης είναι να τοποθετούνται οι ελιές σε δεξαμενές που περιέχουν νερό ή και υδατικό διάλυμα κιτρικού οξέος και χλωριούχου νατρίου (άριστο συντηρητικό) 0,3% και 3% αντιστοίχως. Με αυτόν τον τρόπο προστατεύονται από οξείδωση και διατηρείται καλύτερα η θερμοκρασία τους. Άλλη μελέτη προτείνει την προσθήκη άλλων ουσιών, όπως είναι το αδρανές αέριο άζωτο. Οι ελιές τοποθετούνται σε τελάρα και μεταφέρονται σε κλειστό αεροστεγή χώρο. Η

ατμόσφαιρα του χώρου αντικαθίσταται με άζωτο. Έτσι δημιουργείται χώρος ελεγχόμενης ατμόσφαιρας. Άλλη πρακτική αποτελεί η χρήση πλαστικών σάκων πολυαιθυλενίου, που εξασφαλίζουν για πολλές μέρες την ακεραιότητα των καρπών, ωστόσο δεν συνίσταται η εφαρμογή του γιατί το πολυαιθυλένιο και γενικώς τα πλαστικά, με λίγες εξαιρέσεις, είναι καρκινογόνες ουσίες. Παρόλο που κάποιοι τρόποι διατήρησης χαρακτηρίζονται από πνεύμα καινοτομίας και προσφέρουν μεγάλη προστασία στον καρπό, δεν είναι πρακτικοί καθώς ή θα περιέχουν κάτι που βλάπτει την ανθρώπινη υγεία ή θα είναι ακριβή η εφαρμογή τους. (*Ελαιοκομία, Ν.Θεριός, εκδ. Γαρταγάνης*)

1.2 Παραγωγική διαδικασία ελαιολάδου

Παραλαβή του καρπού: μετά τη συγκομιδή οι ελιές παραδίδονται στις μεταποιητικές μονάδες για επεξεργασία. Η μεταφορά τους γίνεται σε πλαστικά τελάρα με οπές αερισμού ή πλαστικούς σάκους. Η επεξεργασία πρέπει να γίνει το γρηγορότερο δυνατόν. Σε διαφορετική περίπτωση, ο καρπός πρέπει να μείνει για μικρό χρονικό διάστημα σε χώρο με καλό αερισμό.

Αποφύλλωση, απομάκρυνση ξένων υλών και πλύσιμο: οι ξένες προσμίξεις, εάν αλεσθούν μαζί με τον ελαιόκαρπο, επηρεάζουν αρνητικά το άρωμα του ελαιολάδου και αυξάνουν την οξύτητά του. Για αυτό το λόγο, οι ελιές τοποθετούνται αρχικά στη χοάνη παραλαβής ελαιοκάρπου και στη συνέχεια στο αποφυλλωτήριο, για την απομάκρυνση των φύλλων και άλλων υλικών. Έπειτα ακολουθεί πλύσιμο για την απομάκρυνση ξένων υλών (λάσπη, γαιώδη συστατικά, σκόνη, χώμα).

Άλεση του καρπού: στις σύγχρονες εγκαταστάσεις η άλεση γίνεται σε μεταλλικούς μύλους, σφυρόμυλους και σπαστήρες, με αντίθετα περιστροφικούς οδοντωτούς δίσκους ή κυλινδροσπαστήρες, ενώ στα παραδοσιακά ελαιοτριβεία η άλεση του καρπού γίνεται με κυλινδρικές μυλόπετρες..

Μάλαξη της ελαιοζύμης: Κατά το στάδιο της άλεσης, όσο καλά και αν έχει εκτελεστεί αυτό, υπάρχουν άλλες πιθανότητες σχηματισμού γαλακτωμάτων. Για αυτό το λόγο οι αλεσμένες ελιές οδηγούνται προς μάλαξη με σκοπό την αύξηση του μμεγέθους σταγονιδίων του ελαίου. Η μάλαξη ρέει να γίνει σε θερμοκρασία δωματίου και να μην διαρκέσει περισσότερο από μία ώρα. Οι διατάξεις μάλαξης

αποτελούνται συνήθως από 2 ή 3 μαλακτικές αποτελούμενους από ημικυλινδρικά δοχεία υψηλής χωρητικότητας συνδεδεμένα με έναν εξωτερικό μανδύα στο εσωτερικό του οποίου ρέει ζεστό νερό. Μία μικρή αύξηση στη θερμοκρασία λειτουργίας της μάλαξης συντελεί στην αύξηση της απόδοσης εξαγωγής ελαίου, κυρίως σε περιπτώσεις όπου η ελιά είναι δύσκολα επεξεργάσιμη. Η πιο αποδοτική θερμοκρασία κυμαίνεται στους 30-35 0C, ενώ η απόδοση σε προϊόν μπορεί να αυξηθεί με χρόνους μάλαξης της ελαιόπαστας μεγαλύτερους από 1 ώρα. Όμως το γεγονός αυτό αντισταθμίζεται από την ελάττωση των φαινολικών συστατικών του ελαίου (σε μεγάλους χρόνους μάλαξης) τα οποία είναι γενικώς επιθυμητά εξαιτίας της υψηλής αντιοξειδωτικής τους δράσης. (*Ελαιοκομία, Ν.Θεριός, εκδ. Γαρταγάνης*)

Αραίωση της ελαιοζύμης: στο μαλακτήρα προστίθεται νερό μέχρι και 100% της ποσότητας της ελαιοζύμης, ανάλογα με την ωριμότητα του ελαιοκάρπου, πριν την εξαγωγή του ελαιολάδου σε διφασικούς ή τριφασικούς φυγοκεντρικούς διαχωριστές

Φυγοκέντριση Ελαιόπαστας: Σε αυτή τη διεργασία οι υγρές φάσεις διαχωρίζονται από τη στερεά με την εφαρμογή φυγοκεντρικής δύναμης, η οποία εκμεταλλεύεται την διαφορά στη πυκνότητα ανάμεσα σε κάθε φάση. Η διεργασία εκτελείται σε οριζόντιους διαχωριστές (decanters), οι οποίοι είναι δοχεία κυλινδρικού σχήματος ενώ στο εσωτερικό τους υπάρχει ένα κενό κωνικού σχήματος όπου φέρει ελικοειδείς λεπίδες. Κατά την λειτουργία του διαχωριστή, το εξωτερικό κυλινδρικό περίβλημα επιστρέφεται με μικρότερη ταχύτητα από το εσωτερικό κωνικό κενό (όπου είναι συνδεδεμένες οι λεπίδες), με αποτέλεσμα το στερεό υπόλειμμα να εξέρχεται από το ένα μέρος της συσκευής ενώ από το άλλο να εξέρχονται οι δύο υγρές φάσεις. Ο διαχωρισμός των τριών φάσεων μπορεί να γίνει καλύτερος με τη προσθήκη νερού στην ελαιόπαστα μετά το στάδιο της μάλαξης και πριν τη φυγοκέντριση. Συνήθως η βέλτιστη αναλογία ελαιόπαστας/νερού κυμαίνεται από 1/0,7 έως 1/1,2 και εκτιμάται εμπειρικά παρατηρώντας τα χαρακτηριστικά των υγρών φάσεων που εξέρχονται από το διαχωριστή.

Εξαγωγή ελαιολάδου: η παραλαβή του ελαιολάδου γίνεται με βάση μεθόδους επεξεργασίας, την παραδοσιακή μέθοδο, τη διφασική και την τριφασική διαδικασία. (www.oliveoil.homedns.org), (www.prosodol.gr)

1.3 Προβλήματα στην παράγωγη του ελαιόλαδου

Οι μεγαλύτεροι εχθροί του ελαιολάδου είναι:

- Το φως
- Η θερμοκρασία
- Το οξυγόνο
- Τα μέταλλα

Τις τελευταίες δεκαετίες η κρατική μέριμνα βοήθησε στη διαχείριση του προϊόντος, αφού η αποθήκευση του πραγματοποιείται σε χώρους των ελαιουργικών συνεταιρισμών των κατά τόπους παραγωγών νομών.

Το ελαιόλαδο στην αρχή, όταν παραλαμβάνεται δεν είναι έτοιμο για βρώση, περιέχει σε αιώρημα σωματίδια από κυτταρικές ίνες της σάρκας. Αν καθυστερήσει η απομάκρυνση της μούργας, δημιουργούνται προβλήματα, καθώς φυτικά υγρά παραμένουν στο λάδι, ζυμώνονται και δημιουργούν δυσοσμίες. Ο χρόνος που απαιτείται για την κάθαρση αυτή κυμαίνεται από δύο μέχρι δέκα μέρες. Επειδή το λάδι παρουσιάζει μια ευαισθησία ως προς την ευκολία απορρόφησης και συγκράτησης των οσμών, λαμβάνεται πρόνοια ώστε όχι μόνο να αποβάλλονται αυτές οι ουσίες αλλά και στον χώρο που φυλάσσεται δεν πρέπει να υπάρχουν εστίες βρομιάς ή οσμών (κρεμμύδια, σκόρδα, πατάτες, κοπριές, πετρέλαιο).

Η κατάλληλη θερμοκρασία για την αποθήκευση/μεταφορά του ελαιολάδου είναι 10-15 βαθμοί C, χωρίς όμως να κατεβαίνει πιο χαμηλά διότι παγώνει το λάδι. Το φως και ο αερισμός βοηθούν στην ανανέωση της ατμόσφαιρας του κλειστού χώρου αποθήκευσης. Οι δεξαμενές μόλις αδειάσουν, πρέπει να πλένονται πολύ καλά, ώστε να μην μείνουν ίχνη ελαιολάδου που θα αποτελέσουν πηγή μόλυνσης για το νέο λάδι. Πρέπει να είναι καλά κλεισμένες αεροστεγώς και γεμάτες με λάδι, έτσι αποφεύγεται η αναερόβια ζύμωση, η ανάπτυξη μυκήτων και η οξείδωση από το οξυγόνο της ατμόσφαιρας. Για τις μικρές ποσότητες, το λάδι μεταγγίζεται σε δοχεία χωρητικότητας από ένα λίτρο μέχρι 15 λίτρα κατά προτίμηση από λευκοσίδηρο ή γυάλινα, σκούρο χρώματος, για να μην είναι διαπερατά από το φως. Πλαστικά δοχεία είναι ακατάλληλα, διότι τα μόρια του πολυμερισμένου υλικού μεταφέρονται στο λάδι

και αυτό είναι βλαβερό για την υγεία του ανθρώπου. (*Ελαιοκομία, Ν.Θεριός, εκδ. Γαρταγάνης*)

Σε αντίθεση με όλα τα υπόλοιπα έλαια, το ελαιόλαδο έχει την ιδιότητα λόγω των πλούσιων μόνο ακόρεστων οξέων και των βιταμινών, να μην αλλοιώνεται η σύστασή του στις υψηλές θερμοκρασίες. Αυτό μας δίνει την δυνατότητα να το επαναχρησιμοποιήσουμε με ένδειξη την αλλοίωση του χρώματός του, όταν πρέπει να πεταχτεί, κάτι που δεν συμβαίνει με τα άλλα έλαια που μπορούν να μας «παραπλανήσουν». Βέβαια προτείνεται να μην χρησιμοποιείται πολλές φορές και να μην ξεπερνά τους 220 βαθμούς η θερμοκρασία, γιατί φυσικό είναι να αλλοιώνεται κι αυτό διατροφικά. Αλλά σε καμία περίπτωση η διάσπαση του δεν μπορεί να αποβεί επικίνδυνη, όπως γίνεται με τόσα άλλα σπορέλαια, που δημιουργούν κατά το τηγάνισμα επικίνδυνα λιπαρά οξέα για τον οργανισμό.

1.4 Παράγοντες επηρεασμού ποιότητας και ποσότητας ελαιολάδου

Το κλίμα / έδαφος: το ελαιόδεντρο αναπτύσσεται καλύτερα σε γόνιμα εδάφη καθώς και σε θερμές περιοχές με ήπιο χειμώνα.

Η ποικιλία του δέντρου.

Η υγιεινή κατάσταση του ελαιοκάρπου: οι ασθένειες / μύκητες που φέρει ο ελαιόκαρπος προκαλούν την αλλοίωση της ποιότητας του λαδιού.

Η εποχή συλλογής του ελαιοκάρπου: ο ελαιόκαρπος πρέπει να συλλέγεται όταν είναι φυσιολογικά ώριμος, καθώς τότε περιέχει τη μεγαλύτερη ποσότητα λαδιού και όλα τα απαραίτητα συστατικά σε αναλογία τέτοια, ώστε να χαρακτηρίζεται ως λάδι εξαιρετικής ποιότητας.

Ο τρόπος συλλογής του ελαιοκάρπου: η συλλογή του καρπού με τα χέρια, με κτένες κλπ. επηρεάζει την ποιότητα του ελαιολάδου, ανάλογα με το βαθμό τραυματισμού που προκαλείται στον καρπό.

Η διατήρηση και αποθήκευση του ελαιοκάρπου: πρέπει να γίνεται με τέτοιο τρόπο ώστε να μην τραυματίζεται ο καρπός και να αποφεύγεται η αύξηση της θερμοκρασίας.

Οι μέθοδοι εξαγωγής ελαιολάδου: αφορούν την παραλαβή του ελαιοκάρπου, την τροφοδοσία των μηχανών, την αποφύλλωση και την πλύση των ελαιοκάρπων από τα ελαιοτριβεία.

Η θραύση του ελαιοκάρπου: για τη θραύση του ελαιοκάρπου χρησιμοποιούνται οι ελαιόμυλοι, οι κυλινδρόμυλοι και οι σφυρόμυλοι.

Η μάλαξη: όλοι οι μαλακτικές των φυγοκεντρικών ελαιουργείων κατασκευάζονται σήμερα από ανοξείδωτο χάλυβα και έχουν διπλά τοιχώματα, διαμέσου των οποίων κυκλοφορεί ζεστό νερό, το οποίο εξασφαλίζει την απαιτούμενη θερμοκρασία για γρήγορη και αποτελεσματική μάλαξη.

Ο διαχωρισμός: μεγάλη σημασία για την ποιότητα του λαδιού έχει η θερμοκρασία του προστιθέμενου νερού στο διαχωριστήρα κατά τη διάρκεια της διαχωρίσεως, διότι σε αρκετές περιπτώσεις η θερμοκρασία του νερού ξεπερνά τους 30ο C και καταστρέφονται τα οργανοληπτικά χαρακτηριστικά του λαδιού και το λάδι οξειδώνεται πιο γρήγορα.

Φυγοκέντριση: όταν λειτουργεί σωστά το φυγοκεντρικό συγκρότημα, η ποιότητα του ελαιολάδου μπορεί να είναι ίδια με αυτήν που περιέχει ο ελαιοκάρπος.

Η αποθήκευση: το ελαιόλαδο, μετά το πέρασμά του από τους διαχωριστήρες, περιέχει διάφορες ουσίες (μούργες), που κατακάθονται με τον καιρό στα δοχεία αποθήκευσης. Οι εν λόγω ουσίες πρέπει να αφαιρεθούν καθώς γίνονται ζυμώσεις που μεταδίδουν άσχημη μυρωδιά στο λάδι και υποβαθμίζουν την ποιότητά του (*Το ελαιόλαδο και η παραγωγή του, Φύση και Πολιτισμός, Αλέξανδρος Σ.Αλεξάκης, εκδ. Μιγάλη Σιδέρη, Αθήνα 1998*)

1.5 Κατηγορίες ελαιολάδου

Παρθένα Ελαιόλαδα: Έλαια λαμβανόμενα από τον ελαιοκάρπο μόνο με μηχανικές μεθόδους ή άλλες φυσικές επεξεργασίες με συνθήκες που δεν προκαλούν αλλοίωση του ελαίου, και τα οποία δεν έχουν υποστεί καμία άλλη επεξεργασία πλην της πλύσης, της μετάγγισης, της φυγοκέντρισης και της διήθησης. Εξαιρούνται τα έλαια που λαμβάνονται με διαλύτες, με βοηθητικές ύλες παραλαβής που έχουν χημική ή βιοχημική δράση, ή με μεθόδους επανεστεροποίησης ή πρόσμειξης με έλαια άλλης

φύσης. Τα έλαια αυτά κατατάσσονται στην αναλυτική ταξινόμηση με τις ακόλουθες ονομασίες:

Εξαιρετικά παρθένο ελαιόλαδο: Παρθένο ελαιόλαδο του οποίου η περιεκτικότητα σε ελεύθερα λιπαρά οξέα, εκφραζόμενη σε ελαϊκό οξύ, δεν υπερβαίνει τα 0,8 g ανά 100 g και τα άλλα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του είναι σύμφωνα με τα προβλεπόμενα για την κατηγορία αυτήν.

Παρθένο ελαιόλαδο: Παρθένο ελαιόλαδο του οποίου η περιεκτικότητα σε ελεύθερα λιπαρά οξέα, εκφραζόμενη σε ελαϊκό οξύ, δεν υπερβαίνει τα 2 g ανά 100 g και του οποίου τα άλλα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά είναι σύμφωνα με τα προβλεπόμενα για την κατηγορία αυτή.

Ελαιόλαδο λαμπάντε: Παρθένο ελαιόλαδο του οποίου η περιεκτικότητα σε ελεύθερα λιπαρά οξέα, εκφραζόμενη σε ελαϊκό οξύ, υπερβαίνει τα 2 g ανά 100 g και / ή και του οποίου τα άλλα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά είναι σύμφωνα με τα προβλεπόμενα για την κατηγορία αυτήν.

Εξευγενισμένο ελαιόλαδο: Ελαιόλαδο λαμβανόμενο από τον εξευγενισμό παρθένων ελαιολάδων, του οποίου η περιεκτικότητα σε ελεύθερα λιπαρά οξέα, εκφραζόμενη σε ελαϊκό οξύ, δεν υπερβαίνει τα 0,3 g ανά 100 g και του οποίου τα άλλα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά είναι σύμφωνα με τα προβλεπόμενα για την κατηγορία αυτήν.

Ελαιόλαδο – αποτελούμενο από εξευγενισμένα ελαιόλαδα και παρθένα ελαιόλαδα: Έλαιο που λαμβάνεται από ανάμειξη εξευγενισμένου ελαιολάδου και παρθένων ελαιολάδων, εκτός από το ελαιόλαδο λαμπάντε, του οποίου η περιεκτικότητα σε ελεύθερα λιπαρά οξέα, εκφραζόμενη σε ελαϊκό οξύ, δεν υπερβαίνει το 1 g ανά 100 g και του οποίου τα άλλα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά είναι σύμφωνα με τα προβλεπόμενα για την κατηγορία αυτήν.

Βιολογικό ελαιόλαδο : Η βιολογική καλλιέργεια, οργανική ή οικολογική σύμφωνα με τον ορισμό σε άλλες χώρες, είναι μιας νέας μορφής καλλιέργεια ιδιαίτερα διαδεδομένη τα τελευταία χρόνια. Βασικοί στόχοι της είναι η παραγωγή γεωργικών προϊόντων χωρίς τη χρήση χημικών ουσιών, φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων με την συνδρομή κατάλληλης επιστημονικής υποστήριξης.

1.6 Τυποποίηση ελαιολάδου

Η τυποποίηση του ελαιόλαδου ξεκινάει από το φιλτράρισμά του. Πρώτα περνάει από το φίλτρο γης διατόμων, ώστε να καθαρίσει από υπολείμματα. Στη συνέχεια τοποθετείτε σε δεξαμενές για να περάσει από το επόμενο φίλτρο, το φίλτρο πλακών, που αποτελείται από φιλτρόχαρτα. Το φίλτρο αυτό δίνει το λαμπικάρισμα στο ελαιόλαδο. Επανατοποθετείτε σε δεξαμενές για να τυποποιηθεί. Ιδικό μηχάνημα γεμίζει τις αποστειρωμένες φιάλες, γίνεται έγχυση αζώτου, για να αντέξει το προϊόν περισσότερο στον χρόνο, και περνάει στο μηχάνημα για την τοποθέτηση του πώματος. Στη συνέχεια γίνεται η επικόλληση των ετικετών και εκτυπώνεται η ημερομηνία τυποποίησης.

Οι φιάλες-δοχεία τοποθετούνται σε χαρτοκιβώτια, τα οποία παλετοποιούνται και αποθηκεύονται σε κατάλληλους αποθηκευτικούς χώρους ή διοχετεύονται στην αγορά. Οι συσκευασίες που επιτρέπονται στη διακίνηση του ελαιόλαδου είναι μέχρι πέντε κιλών. Πρέπει να έχουν το κατάλληλο πώμα, να μην παραβιάζεται και να καταστρέφεται μετά από την πρώτη χρήση.

Η συσκευασία παίζει σπουδαίο ρόλο στη διατήρηση, διακίνηση και διάθεση των προϊόντων. Με την πρωτογενή συσκευασία το λάδι προστατεύει τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του, χρώμα, δομή, άρωμα, γεύση, ιδιότητες. Η δευτερογενής συσκευασία, χαρτοκιβώτιο, πλαστικό τελάρο μιας χρήσης κτλ. έχει ακόμα πιο σημαντικό ρόλο στη διατήρηση της ποιότητας των προϊόντων, αφού πρέπει να προστατέψει την πρωτογενή συσκευασία, την αποθήκευση τους σε χώρους με ελεγχόμενη θερμοκρασία και την μεταφορά τους μέχρι το ράφι, όπου θα τα δει για να τα επιλέξει ο τελικός καταναλωτής.

Υποχρεωτικές ενδείξεις:

- Ονομασία πώλησης: εξαιρετικό Παρθένο Ελαιόλαδοκτλ
- Καθαρή Ποσότητα σε μονάδες όγκου, λίτρα (ml)
- Όνομα ή εμπορική επωνυμία και διεύθυνση του παρασκευαστή
- Ημερομηνία ελάχιστης διατηρησιμότητας
- Παρτίδα
- Ιδιαίτερες συνθήκες διατήρησης του προϊόντος

Προαιρετικές ενδείξεις:

- Συνθήκες παραγωγής ελαιόλαδου.
- Πρώτη πίεση εν ψυχρώ, για τα εξαιρετικά παρθένα ή παρθένα ελαιόλαδα που λαμβάνονται σε θερμοκρασία μικρότερη των 27 C σε παραδοσιακά ελαιοτριβεία.
- Οργανοληπτικά χαρακτηριστικά, άρωμα, γεύση κλπ.
- Οξύτητα κτλ.
- Εμπορική Ονομασία (Trade Mark, Brand Name)
- Θρεπτική Αξία
- Ένδειξη «χωρίς Χοληστερόλη»
- Αναγραφή της καταγωγής το ελαιόλαδου
- Μείγματα ελαιόλαδου με σπορέλαια ή μαργαρίνες (*Το ελαιόλαδο και η παραγωγή του, Φύση και Πολιτισμός, Αλέξανδρος Σ.Αλεξάκης, εκδ. Μιχάλη Σιδέρη, Αθήνα 1998*)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ

7.1 Γενικά στοιχεία

Παρά τον υψηλό ρυθμό αύξησης της βιολογικής καλλιέργειας στην Ελλάδα, ο κλάδος αντιμετωπίζει πολλά προβλήματα που επηρεάζουν την περαιτέρω ανάπτυξή του. Μερικά από αυτά είναι:

- η αστικοποίηση
- το δημογραφικό πρόβλημα των ορεινών και ημιορεινών περιοχών
- η έλλειψη υποδομών (όπως για παράδειγμα η αγροτική οδοποιία, η παροχή ηλεκτρισμού, η ύδρευση κλπ)

Παρόλα όμως τα προβλήματα, ο κλάδος της βιολογικής καλλιέργειας κερδίζει συνεχώς έδαφος εξαιτίας πολλών παραγόντων. Ένας από αυτούς είναι το ιδιαίτερο ενδιαφέρον που υπάρχει σήμερα παγκοσμίως για την προστασία του περιβάλλοντος και την μείωση χρήσης χημικών ουσιών, που υποστηρίζεται από την βιολογική καλλιέργεια. Επίσης, η ανησυχία των καταναλωτών για την ασφάλεια των τροφίμων και την προστασία της υγείας τους είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση της ζήτησης ποιοτικών προϊόντων. Έτσι, παρόλο που τα βιολογικά προϊόντα πωλούνται ακριβότερα από τα συμβατικά, έχει παρατηρηθεί ότι οι καταναλωτές είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν υψηλότερη τιμή για να αγοράσουν ένα ποιοτικό και ασφαλές για την υγεία τους προϊόν.

7.2 Κανονισμοί για την έγκριση διακίνησης βιολογικού λαδιού

Σύμφωνα με τους κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα βιολογικά προϊόντα θα πρέπει να διακινούνται στην αγορά με την ένδειξη «βιολογικό» στην συσκευασία τους αφού πρώτα έχουν ελεγχθεί και πιστοποιηθεί. Σε κάθε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ορίζεται μια αρχή, η οποία αναλαμβάνει την εποπτεία των οργανισμών που ελέγχουν και πιστοποιούν τα βιολογικά προϊόντα. Στην Ελλάδα, το έργο αυτό έχει

αναλάβει το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και συγκεκριμένα η Διεύθυνση Βιολογικής Γεωργίας η οποία έχει τη ευθύνη για το σύστημα ελέγχου.

Το ΥΠΑΑΤ είναι υπεύθυνο για την χορήγηση αδειών λειτουργίας των Οργανισμών Ελέγχου και εισαγωγής βιολογικών προϊόντων από άλλες χώρες, όπως επίσης και την επιβολή κυρώσεων.

Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων μέσω του AGROCERT ή Ο.Π.Ε.ΓΕ.Π. (Οργανισμός Πιστοποίησης και Επίβλεψης Γεωργικών Προϊόντων) διασφαλίζει την αξιοπιστία του συστήματος πιστοποίησης αφού ο Ο.Π.Ε.ΓΕ.Π. αξιολογεί και επιβλέπει τους Οργανισμούς Ελέγχου, χορηγεί ενιαίο εθνικό σήμα αναγνώρισης των βιολογικών προϊόντων και ελέγχει την εμπορία τους. Οι Οργανισμοί Ελέγχου, που είναι ιδιωτικοί οργανισμοί, ελέγχουν και πιστοποιούν τα βιολογικά προϊόντα, όπως επίσης και τους επιχειρηματίες που εισάγουν βιολογικά προϊόντα από άλλες χώρες. Σήμερα στην Ελλάδα υπάρχουν τρεις εγκεκριμένοι από το Υπουργείο Γεωργίας, Οργανισμοί Ελέγχου και Πιστοποίησης Βιολογικών Προϊόντων. Για την απόκτηση του πιστοποιητικού, θα πρέπει να υποβάλλεται αίτηση σε έναν από τους Οργανισμούς ελέγχου, παρέχοντας όλες τις πληροφορίες που αναφέρονται σε αυτή.

Στη συνέχεια υπογράφεται Ιδιωτικό Συμφωνητικό με τον Οργανισμό και ακολουθεί η επιθεώρηση της μονάδας και εργαστηριακές δοκιμές των παραγόμενων προϊόντων. Μετά τη χορήγηση της πιστοποίησης, ο Οργανισμός είναι υποχρεωμένος να επιτηρεί την πιστοποιημένη μονάδα πραγματοποιώντας αιφνιδιαστικές ή προγραμματισμένες επισκέψεις στις εκμεταλλεύσεις και διενεργώντας δειγματοληπτικούς ελέγχους είτε στην αγορά σε πιστοποιημένα από τον Οργανισμό προϊόντα είτε στις εκμεταλλεύσεις (νερό, έδαφος κλπ).

7.3 Προϋποθέσεις για παράλληλη παραγωγή

Σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία, είναι δυνατή η παράλληλη παραγωγή προϊόντων βιολογικής και συμβατικής καλλιέργειας (με αναφορά στην ίδια ποικιλία που δεν μπορεί εύκολα να διακριθεί) το ανώτερο για 5 έτη και υπό προϋποθέσεις.

Σε όσους όμως επιθυμούν να ενταχθούν σε προγράμματα οικονομικών ενισχύσεων σύμφωνα με την εθνική και την κοινοτική νομοθεσία, δεν πρέπει να υφίσταται παράλληλη παραγωγή από την έναρξη της δραστηριότητας του παραγωγού ως βιοκαλλιεργητή. Τα παραπάνω σχετίζονται με τη μετάβαση ήδη εγκατεστημένων ελαιώνων.

Ο βιοκαλλιεργητής που επιθυμεί η έναρξη της βιοκαλλιέργειας να συμπίπτει με τη φύτευση νέων δενδρυλλίων ελιάς, πέραν των όσων προαναφέρθηκαν, συνιστάται να προσέξει και τα επόμενα.

Κατά τη συγκομιδή ο καρπός δεν πρέπει να έρχεται σε επαφή με το έδαφος και να μεταφέρεται όσο το δυνατό γρηγορότερα στο ελαιοτριβείο. Η έκθλιψη πρέπει να γίνεται χωρίς μεγάλη καθυστέρηση και, αν το ελαιοτριβείο δεν χρησιμοποιείται αποκλειστικά για βιολογική έκθλιψη, πρέπει να έχει καθαριστεί και πλυθεί σχολαστικά πριν από την επεξεργασία και έκθλιψη του βιολογικού ελαιόκαρπου. Είναι όμως καλύτερα η έκθλιψη του βιολογικού ελαιόκαρπου να γίνεται από εξειδικευμένα «βιολογικά ελαιοτριβεία».

Οι βασικοί παράγοντες που επηρεάζουν τον όγκο της παραγωγής, και κατ' επέκταση των πωλήσεων, του βιολογικού ελαιολάδου, είναι οι υψηλές οξύτητες σε μεγάλο μέρος της παραγωγής και ο προσανατολισμός της αγοράς αποκλειστικά στο έξτρα παρθένο βιολογικό ελαιόλαδο. Ένας άλλος παράγοντας είναι οι χαμηλές τιμές του συμβατικού ελαιολάδου που συμπαρασύρουν και τις τιμές του βιολογικού, με αποτέλεσμα να καθίσταται ασύμφορη η συγκομιδή του καρπού για μεγάλο αριθμό βιοκαλλιεργητών και κύρια εκείνων που καλλιεργούν κτήματα σε ορεινές και δύσβατες περιοχές. Η ελληνική αγορά του βιολογικού ελαιολάδου ήταν και παραμένει εξαιρετικά μικρή την στιγμή που η προσφορά αυξάνει διαρκώς. Η οικονομική κρίση έχει μειώσει τον αριθμό των Ελλήνων καταναλωτών του βιολογικού ελαιολάδου, καθώς η λιανική τιμή του προϊόντος παραμένει υψηλή.

Προβλήματα υπάρχουν και στην διεθνή αγορά, ενώ οι επιχειρήσεις που αγοράζουν βιολογικό λάδι στη χώρα μας εξακολουθούν να είναι λίγες. (*Το ελαιόλαδο και η παραγωγή του, Φύση και Πολιτισμός, Αλέξανδρος Σ.Αλεξάκης, εκδ. Μιχάλη Σιδέρη, Αθήνα 1998*)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΛΙΑΣ

8.1 Κλαδική μελέτη τράπεζας Πειραιώς

Η γεωργία στη χώρα μας μπορεί να αποτελέσει φυσικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα καθώς συγκεντρώνει σημαντικούς φυσικούς και ανθρώπινους πόρους. Σύμφωνα με κλαδική μελέτη για την παραγωγή ελαιολάδου που διεξήχθη από το τμήμα Ανάλυσης αγορών της Τράπεζας Πειραιώς (Νοέμβριος 2011) προκύπτει μείωση πωλήσεων κατά -28% το 2009 και 32% το 2010, ενώ παρατηρείται χειροτέρευση των δεικτών αποδοτικότητας και μείωση του ποσοστού κερδοφόρων επιχειρήσεων. Η δανειακή επιβάρυνση κινείται σε λογικά επίπεδα, ενώ ο δείκτης κάλυψης χρηματοοικονομικών εξόδων παρουσιάζει βελτίωση το 2010. Οι δείκτες ρευστότητας και κυκλοφοριακής ταχύτητας κινούνται σε ικανοποιητικά επίπεδα, αλλά οι δείκτες κυκλοφοριακής ταχύτητας χειροτερεύουν το 2010. Το ποσοστό των κερδοφόρων στο σύνολο επιχειρήσεων είναι σχετικά ικανοποιητικό αλλά χειροτερεύει το 2010, ενώ το ποσοστό των κερδοφόρων στις συνολικές πωλήσεις, παραμένει πολύ υψηλό.

Η παραγωγή του ελαιολάδου σήμερα αποτελεί έναν σημαντικό κλάδο της Ελληνικής οικονομίας καθώς: στην ελαιοκομία δραστηριοποιούνται (κατά κύρια ή συμπληρωματική απασχόληση) περισσότερες από 450 χιλ. αγροτικές οικογένειες, κυρίως σε μειονεκτικές περιοχές, η ελαιοκαλλιέργεια καλύπτει περίπου το 20% της χρησιμοποιούμενης αγροτικής έκτασης της χώρας. Η συμμετοχή του ελαιολάδου στο αγροτικό ΑΕΠ κυμαίνεται από 7,5% έως 10% ετησίως (ανάλογα με τις αποδόσεις κάθε ελαιοκομικής χρονιάς). Η αξία της εγχώριας παραγωγής ελαιολάδου εκτιμάται γύρω στα € 800 εκατ.(ανάλογα με τις αποδόσεις της ελαιοκομικής περιόδου) συνεισφέροντας έτσι το 0,3% του ΑΕΠ (έναντι 0,2% του ΑΕΠ για τον Ισπανικό κλάδο και 0,1% για τον Ιταλικό), η συμβολή του στις συνολικές εξαγωγές αντιστοιχεί περίπου στο 1,5% καλύπτει το 11% της συνολικής αγροτικής παραγωγής στην Ελλάδα σε όρους αξίας δηλ. 1,12 δισ. € για το έτος 2011 (έναντι 2% στην Ευρώπη).Αποτελεί βασικό συστατικό της διατροφής των Ελλήνων καθώς η χώρα μας κατέχει τη μεγαλύτερη κατά κεφαλή κατανάλωση ελαιολάδου σε διεθνές επίπεδο, με

το μέσο Έλληνα να καταναλώνει περισσότερα από 18 κιλά ετησίως ενώ ακολουθεί η Ισπανία με 13 κιλά κατά κεφαλήν κατανάλωση ετησίως.

Εκτός από την οικονομική της διάσταση, η ελαιοκαλλιέργεια έχει για τη χώρα μας, τεράστια κοινωνική και περιβαλλοντική σημασία αφού συμβάλει καθοριστικά στην βιωσιμότητα μειονεκτικών περιοχών, στη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής σε αυτές καθώς και στην προστασία των εδαφών από τη διάβρωση και στην διατήρηση του φυσικού κάλλους (του ελληνικού τοπίου). Η Ελλάδα είναι τρίτη ελαιοπαραγωγός χώρα στον κόσμο, μετά την Ισπανία και την Ιταλία με ετήσια παραγωγή να κυμαίνεται από 250.000 έως και 400.000 τόνους ελαιόλαδο, ανάλογα με την ελαιοκομική χρονιά. Τα ελαιόδεντρα που καλλιεργούνται είναι της τάξης των 100 εκατομμυρίων. (*Κλαδική μελέτη Τράπεζα Πειραιώς*)

Επίσης, σύμφωνα με την κλαδική μελέτη της ICAP η αγορά του πυρηνελαίου αναμένεται να παρουσιάσει υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης (7%-8% ετησίως), ενώ η παραγωγή επιτραπέζιων ελιών εκτιμάται ότι θα παρουσιάσει μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης 10%. Επιπλέον, η Ελλάδα καταλαμβάνει μία από τις πρώτες θέσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση και βάσει της παραγωγής πυρηνελαίου. Σημαντικό μέρος των εν λόγω προϊόντων κατευθύνεται στο εξωτερικό, κυρίως σε χύμα μορφή. Όπως επισημαίνεται από την ICAP, ο αριθμός των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον κλάδο είναι μεγάλος, ενώ το μέγεθος και η δομή αυτών παρουσιάζει ανομοιογένεια. Εκτός των επιχειρήσεων, στον κλάδο δραστηριοποιείται και ένας σημαντικός αριθμός ενώσεων αγροτικών συνεταιρισμών, οι οποίες συγκεντρώνουν τα προϊόντα των μελών τους και στη συνέχεια τα εμπορεύονται ή/και τα επεξεργάζονται ή/και τα τυποποιούν. Παρά το γεγονός ότι, η παραγωγή και η διάθεση του ελαιολάδου σε χύμα μορφή είναι κατακερματισμένη, η εγχώρια αγορά του τυποποιημένου ελαιολάδου και πυρηνελαίου είναι συγκεντρωμένη, καθώς ελέγχεται από λίγες μεγάλου μεγέθους επιχειρήσεις. Επίσης, χαρακτηριστικό της παραγωγής του ελαιολάδου, του πυρηνελαίου και των επιτραπέζιων ελιών είναι η κυκλικότητα που παρουσιάζει. Η εγχώρια παραγωγή του ελαιολάδου το 2003/04 εκτιμάται ότι παρουσίασε μείωση κατά 23,3% έναντι της προηγούμενης ελαιοκομικής περιόδου, ενώ η εγχώρια κατανάλωση παρουσίασε σταθερότητα την τελευταία διετία.

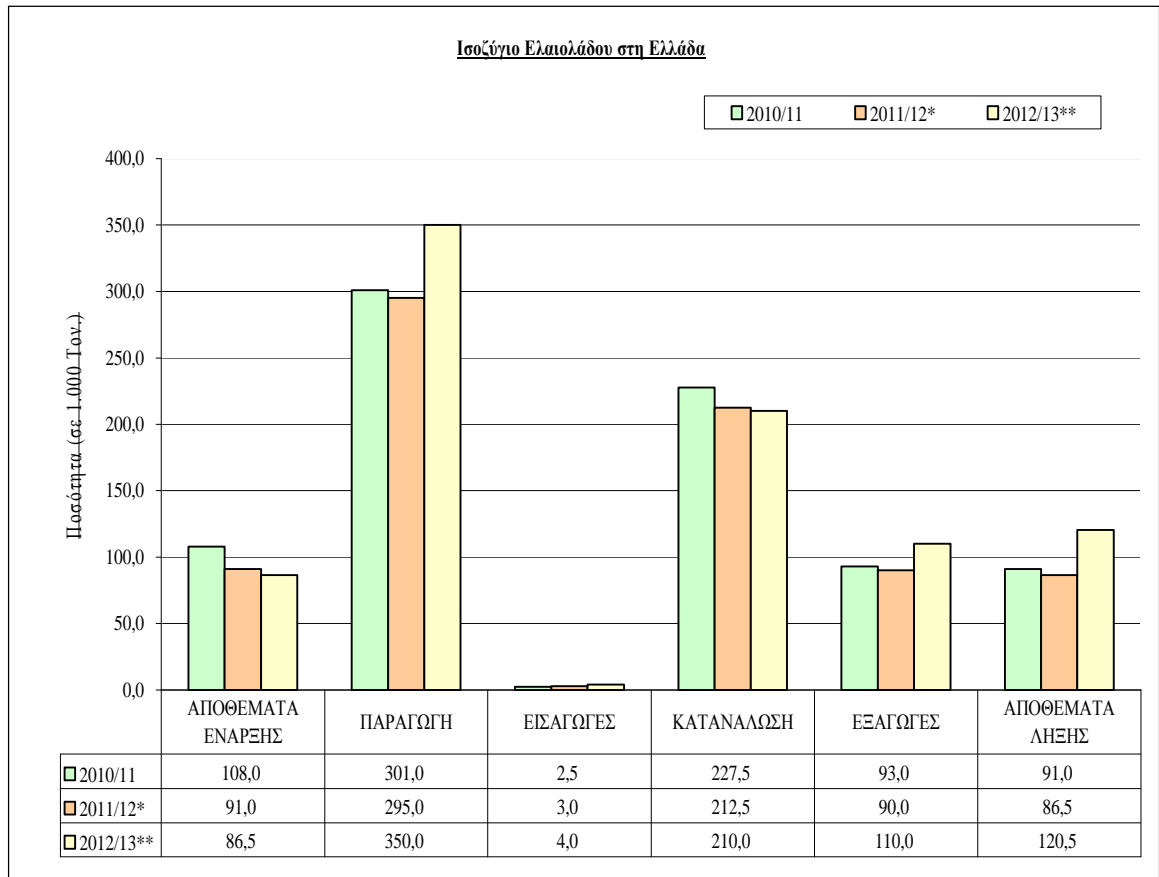
Η εγχώρια παραγωγή του ραφιναρισμένου πυρηνελαίου σημείωσε αύξηση της τάξης του 11% το 2003/04 έναντι του 2002/03, ενώ η κατανάλωση του εν λόγω προϊόντος εμφάνισε αντίστοιχη αύξηση 14% περίπου. Οι εισαγωγές του ελαιολάδου και του πυρηνελαίου είναι περιορισμένες, ενώ οι εξαγωγές τους κυμαίνονται σε υψηλά επίπεδα. Η κατανάλωση του τυποποιημένου ελαιολάδου κάλυψε το 25%-27% περίπου του συνόλου της αγοράς την περίοδο 2002/03-2003/04. Η διακίνηση ελαιολάδου σε μορφή χύμα κυμάνθηκε μεταξύ του 33%-35% την ίδια περίοδο, εμφανίζοντας πτωτική τάση, ενώ το υπόλοιπο κομμάτι της αγοράς καλύφθηκε από την αυτοκατανάλωση ελαιολάδου, το ποσοστό συμμετοχής της οποίας διαμορφώθηκε στο 40% περίπου την εν λόγω διετία. (*Κλαδική μελέτη Τράπεζα Πειραιώς*)

Ακόμη, οι πωλήσεις των εγχωρίως παραγομένων ελιών το 2003/04 εκτιμάται ότι σημείωσαν μείωση κατά 6,5% έναντι του προηγούμενου έτους, ενώ η εγχώρια κατανάλωση ελιών εμφάνισε μείωση κατά 4% περίπου σε σχέση με το 2002/03. Οι μαύρες ελιές κάλυψαν το μεγαλύτερο ποσοστό της αγοράς, αποσπώντας μερίδιο που κυμάνθηκε μεταξύ του 65%-70% το διάστημα 2002/03-2003/04. Ακολούθησαν οι πράσινες ελιές καταλαμβάνοντας το 20% περίπου της αγοράς, ενώ το υπόλοιπο 10%-15% καλύφθηκε από ελιές διαφόρων τύπων. (*ICAP: Κλαδική μελέτη για το ελαιόλαδο*)

8.2 Ανάλυση κλάδου ελιάς

Η κατανάλωση ελαιολάδου στην Ελλάδα κυμαίνεται τα τελευταία χρόνια γύρω στους 210.000 με 230.000τον. μειωμένη σε σχέση με προηγούμενα χρόνια που έφθανε τους 250.000τον. περίπου γεγονός που οφείλεται στην οικονομική κρίση που διέρχεται η χώρα αλλά και εν μέρει στις υψηλές τιμές καταναλωτή σε σχέση με τα σπορέλαια. Για την περίοδο 2012/13 η κατανάλωση αναμένεται να πέσει στους 210.000τον. Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΥΠΑΑΤ οι εξαγωγές τα τελευταία χρόνια κυμαίνονται γύρω στους 100.000τον. με ελαφρά αυξητική τάση. Τα αποθέματα κυμαίνονταν τις τελευταίες περιόδους γύρω στους 90.000 με 100.000τον. λόγω όμως της αναμενόμενης αύξησης της παραγωγής την περίοδο 2012/13 αναμένεται και τα αποθέματα να αυξηθούν και να φθάσουν τις 120.000τον. εκτός και αν αυξηθούν οι εξαγωγές πέρα από το αναμενόμενο λόγω της διαφαινόμενης μείωσης της παραγωγής στην Ισπανία. (www.paseges.gr)

Πίνακας 8.1 Ισοζύγιο ελαιολάδου στην Ελλάδα

<u>Ισοζύγιο ελαιολάδου στην Ελλάδα.</u>			
	2010/11	2011/12*	2012/13* *
Αποθέματα έναρξης	108,0	91,0	86,5
Παραγωγή	301,0	295,0	350,0
Εισαγωγές	2,5	3,0	4,0
Κατανάλωση	227,5	212,5	210,0
Εξαγωγές	93,0	90,0	110,0
Αποθέματα λήξης	91,0	86,5	120,5

Πηγή ΥΠΑΑΤ

8.3 Εξαγωγές ελαιόλαδου

Η Ελλάδα είναι η τρίτη μεγαλύτερη ελαιοπαραγωγός χώρα στον κόσμο, μετά την Ιταλία και την Ισπανία. Με κριτήριο την ποιότητα όμως, η Ελλάδα κατατάσσεται πρώτη στον κόσμο, καθώς σύμφωνα με στοιχεία του Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών Τυποποίησης Ελαιολάδου (Σ.Ε.ΒΙ.Τ.ΕΛ.), πάνω από το 70% της Ελληνικής παραγωγής ελαιολάδου είναι εξαιρετικά παρθένο ελαιόλαδο.

Σήμερα στην Ελλάδα, ο κανόνας που ισχύει είναι εξαγωγές χύμα ελαιολάδου. Η Ελλάδα εξάγει μεγάλες ποσότητες παρθένου ελαιολάδου, το οποίο όμως αγοράζεται σε μορφή χύμα από Ιταλικές κυρίως βιομηχανίες. Οι βιομηχανίες αυτές το χρησιμοποιούν ως βελτιωτικό στα διάφορων ειδών ελαιόλαδα που παράγουν και το προωθούν στην αγορά τυποποιημένο ως Ιταλικό, με αποτέλεσμα η χώρα να κατέχει ένα πολύ μικρό μερίδιο αγοράς στο επώνυμο τυποποιημένο παρθένο ελαιόλαδο. Οι εξαγωγές Ελληνικού ελαιολάδου σε μορφή χύμα αντιστοιχούν σε ποσοστό 90% των συνολικών εξαγωγών ελαιολάδου της χώρας.

Ο κύριος ανταγωνισμός των ελλήνων ελαιοπαραγωγών προέρχεται κυρίως από την Ιταλία και την Ισπανία. Οι εταιρίες στα πλαίσια προσπαθειών τους για συνεχή βελτίωση της παραγωγικότητας, της αύξησης του μεριδίου αγοράς και των εξαγωγών τους, πρέπει να αξιοποιούν διαρκώς τις σύγχρονες αρχές εμπορίας και προώθησης, ειδικότερα στο ευαίσθητο κύκλωμα της διακίνησης και αποθήκευσης ελαιολάδου, που σε γενικές γραμμές στη χώρα μας είναι σε μικρό βαθμό οργανωμένο και κοστοβόρο, λόγω διαρθρωτικών αδυναμιών του κλάδου.

Ο όγκος των ελληνικών εξαγωγών από το 2000 είναι σχεδόν σταθερός στους 10.000 τόνους σύμφωνα με τον Οργανισμό Πιστοποίησης και Επιθεώρησης που σημαίνει ότι, είτε οι Έλληνες παραγωγοί στράφηκαν προς άλλες αγορές είτε ότι λόγω της εξαγοράς των εργοστασίων ελαιοπαραγωγής και ελαιοτριβείων στην Ελλάδα από ομίλους εταιρειών όπως ο όμιλος Carrefour, το ελαιόλαδο εξάγεται ως προϊόν που παρασκευάζεται εντός της ΕΕ υπό το σήμα του κατασκευαστή. (*Κλαδική μελέτη Εθνικής Τράπεζας: Ελαιόλαδο, Σεπτέμβριος 2011*)

8.4 Στροφή της Ελλάδας στις εξαγωγές βιολογικού ελαιολάδου

Το ελληνικό ελαιόλαδο είναι παγκοσμίως αναγνωρισμένο, ενώ το βιολογικό ελληνικό λάδι, έχει κατακτήσει τις αγορές του κόσμου. Η στροφή στη βιολογική καλλιέργεια ελαιών για παραγωγή ελαιολάδου προσφέρει σίγουρο εισόδημα στον Έλληνα παραγωγό, ενώ ο δρόμος για τις εξαγωγές είναι ανοικτός. Η τιμή για ένα κιλό βιολογικό λάδι -όταν αυτό είναι τυποποιημένο- είναι διπλάσια, ακόμα και τριπλάσια, σε σχέση με το συμβατικό.

Για παράδειγμα, αν ένα κιλό ελαιόλαδο που προέρχεται από συμβατική καλλιέργεια κοστίζει 2 ευρώ, το βιολογικό λάδι κοστίζει 6 ευρώ το κιλό.

Ένας από τους σημαντικότερους πελάτες του ελληνικού βιολογικού ελαιολάδου είναι η Γερμανία, που χρόνο με τον χρόνο απορροφά ολοένα και μεγαλύτερες ποσότητες. Εκτός της Γερμανίας, όμως, εξαγωγές γίνονται και σε χώρες όπως η Αγγλία, η Δανία και η Πολωνία, ενώ πλέον καταγράφεται στροφή και προς τις ΗΠΑ και την Κίνα. Η Κίνα αποτελεί μια «αναδυόμενη» πλην όμως δύσκολη και απαιτητική αγορά. Είναι μάλιστα χαρακτηριστικό ότι, παρά την κρίση, οι εξαγωγές ελληνικών βιολογικών προϊόντων καταγράφουν σταθερή άνοδο, με την Ευρώπη και τις ΗΠΑ να εμφανίζονται... αγαπημένοι πελάτες των ελληνικών βιολογικών προϊόντων.

Το υψηλό εισόδημα των καταναλωτών στο εξωτερικό σε συνδυασμό με το υψηλό επίσης μορφωτικό επίπεδο καθιστούν το συγκεκριμένο Target Group, ιδανικό για εξαγωγή βιολογικού ελαιόλαδου. Φέτος, οι ελληνικές εξαγωγές βιολογικών προϊόντων σημειώνουν αύξηση της τάξης του 5%-6% σε σχέση με πέρσι. Οι καταλληλότερες ποικιλίες για βιοκαλλιέργεια θεωρούνται εκείνες που παρουσιάζουν ανθεκτικότητα στους εχθρούς και σε ασθένειες και είναι προσαρμοσμένες στις εδαφοκλιματικές συνθήκες της κάθε περιοχής. Ποικιλίες όπως η «Κορωνέικη» και η «Ντόπια λαδοελιά» παρουσιάζουν αρκετή ανθεκτικότητα.

Ο κύριος ανταγωνισμός των ελλήνων ελαιοπαραγωγών προέρχεται κυρίως από την Ιταλία. Οι εταιρίες στα πλαίσια προσπαθειών τους για συνεχή βελτίωση της παραγωγικότητας, της αύξησης του μεριδίου αγοράς και των εξαγωγών τους, πρέπει να αξιοποιούν διαρκώς τις σύγχρονες αρχές εμπορίας και προώθησης, ειδικότερα στο ευαίσθητο κύκλωμα της διακίνησης και αποθήκευσης ελαιολάδου, που σε γενικές

γραμμές στη χώρα μας είναι σε μικρό βαθμό οργανωμένο, λόγω διαρθρωτικών αδυναμιών του κλάδου.

Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ οι εξαγωγές ελαιολάδου τις περιόδους Ιαν. – Ιουν. 2010, 2011 και 2012 διαμορφώθηκαν έτσι όπως καταγράφονται στους πίνακες και στο γράφημα που ακολουθεί. Παρατηρούμε ότι ενώ το 2011 έχουμε μια αύξηση της ποσότητας των εξαγωγών σε σχέση με το 2010 της τάξης του 17% στην συνέχεια το 2012 έχουμε αισθητή μείωση κατά -18% σε σχέση με το 2011 και μικρή μείωση σε σχέση με το 2010. Παράλληλα παρατηρούμε ότι η μέση τιμή το 2011 έπεσε κατά -4% σε σχέση με το 2010 ενώ το 2012 η μέση τιμή είναι κατά τι αυξημένη σε σχέση με το 2011.

Την γενική πορεία των εξαγωγών ακολουθούν και οι εξαγωγές προς τις κύριες χώρες εξαγωγής την Ιταλία, Γερμανία, ΗΠΑ και Καναδά, ενώ οι εξαγωγές μας προς τις αναδυόμενες αγορές ελαιολάδου της Ρωσίας και της Κίνας παρουσιάζονται σταθερές με ελαφρά τάση αύξησης.

Πίνακας 8.2 Εξαγωγές Ελαιολάδου

Εξαγωγές Ελαιολάδου 2010				
ΧΩΡΑ		Ιανουάριος - Ιούνιος 2010		
		Αξία (σε €)	Ποσότητα (σε Τον.)	Μέση Τιμή (σε €/Τον.)
ΚΥΡΙΑΣ ΕΞΑΓΩΓΗΣ ΧΩΡΕΣ	ΙΤΑΛΙΑ	51.222.613	22.178	2.310
	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	10.391.913	2.787	3.728
	Η Π Α	5.782.410	1.574	3.673
	ΚΑΝΑΔΑΣ	4.450.503	1.318	3.377
	ΡΩΣΙΑ	2.058.644	445	4.622
	ΚΙΝΑ	866.145	229	3.777
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ		93.559.586	33.780	2.770

Πηγή : Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος www.statistics.gr

Πίνακας 8.3 Εξαγωγές Ελαιολάδου

Εξαγωγές Ελαιολάδου 2011				
ΧΩΡΑ		Ιανουάριος - Ιούνιος 2011		
		Αξία (σε €)	Ποσότητα (σε Τον.)	Μέση Τιμή (σε €/Τον.)
ΚΥΡΙΕΣ ΧΩΡΕΣ ΕΞΑΓΩΓΗΣ	ΙΤΑΛΙΑ	67.270.940	28.914	2.327
	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	8.308.271	2.223	3.738
	Η Π Α	3.606.731	1.069	3.375
	ΚΑΝΑΔΑΣ	4.594.694	1.361	3.377
	ΡΩΣΙΑ	2.972.921	654	4.543
	ΚΙΝΑ	1.497.438	454	3.299
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ		104.935.692	39.472	2.659
Εξαγωγές Ελαιολάδου 2012				
ΧΩΡΑ		Ιανουάριος - Ιούνιος 2012		
		Αξία (σε €)	Ποσότητα (σε Τον.)	Μέση Τιμή (σε €/Τον.)
ΚΥΡΙΕΣ ΧΩΡΕΣ ΕΞΑΓΩΓΗΣ	ΙΤΑΛΙΑ	44.994.776	20.651	2.179
	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	7.320.549	1.887	3.880
	Η Π Α	6.366.822	1.895	3.360
	ΚΑΝΑΔΑΣ	4.344.422	1.322	3.286
	ΡΩΣΙΑ	2.720.962	653	4.168
	ΚΙΝΑ	2.426.743	694	3.495
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ		86.958.688	32.315	2.691

Πηγή : Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος www.statistics.gr

Πίνακας 8.4 Εξαγωγές Ελαιολάδου και ποσοστιαίες μεταβολές

Εξαγωγές Ελαιολάδου και Ποσοστιαίες μεταβολές			
	Αξία (σε €)	Ποσότητα (σε Τον.)	Μέση Τιμή (σε €/Τον.)
Ιαν.- Ιουν. 2010	93.559.586	33.780	2.770
Ιαν.- Ιουν. 2011	104.935.692	39.472	2.659
Ιαν.- Ιουν. 2012	86.958.688	32.315	2.691
% Μεταβολή 2010 - 2011	12%	17%	-4%
% Μεταβολή 2011 - 2012	-17%	-18%	1%

Πηγή ΥΠΑΑΤ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

9.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται η προσέγγιση που υιοθετήθηκε για την διερεύνηση των παραγόντων που επηρεάζουν την απόδοση της εφοδιαστικής αλυσίδας του βιολογικού ελαιολάδου, ώστε στη συνέχεια να είναι δυνατή η εξαγωγή συμπερασμάτων και η διατύπωση προτάσεων για τις δράσεις που θα βελτιώσουν την αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα των επιχειρήσεων και θα οδηγήσουν στην τοπική ανάπτυξη.

Με τον τρόπο που δημιουργήθηκε το ερωτηματολόγιο μας και με την συλλογή των στοιχείων μπορούσαμε να εξάγουμε σημαντικά συμπεράσματα για την άποψη που έχουν οι επιχειρήσεις για την εφοδιαστική αλυσίδα και τα οφέλη της.

Αξίζει να αναφέρουμε ότι ο αρχικός σχεδιασμός μας πριν την υλοποίηση της εργασίας μας, που ήταν να έχουμε απαντήσεις από ελαιοτριβεία που βρίσκονται σε διαφορετικές περιοχές στην Ελλάδα, ήταν επιτυχής και έτσι θεωρούμε ότι τα αποτελέσματα της έρευνας μας είναι ποιο αντιπροσωπευτικά και ποιο αξιολογήσιμα.

Στην ενότητα 9.2 αναφέρεται ο τρόπος που σχεδιάστηκε η έρευνα αρχίζοντας με τον καθορισμό του σκοπού της έρευνας, την έρευνα που έγινε βάσει του θεωρητικού υπόβαθρου αλλά και τον προσδιορισμό της μεθόδου της έρευνας που χρησιμοποιήθηκε.

Έπειτα στην ενότητα 9.3 αναφέρονται τα βήματα που ακολουθήσαμε για τον σχεδιασμό της έρευνας. Αρχικά συλλέξαμε πληροφορίες που θα μας βοηθούσαν να καθορίσουμε το θέμα, επιλέξαμε τον τύπο των ερωτήσεων ,διατυπώσαμε το περιεχόμενο και την σειρά που θα τοποθετηθούν ,προσδιορίσαμε την μορφολογία του ερωτηματολογίου, κάναμε τον προέλεγχο και τελικά διεξαγάγαμε την έρευνα.

Στην ενότητα 9.4 παρουσιάζεται η διαδικασία της δειγματοληψίας όπου προσδιορίζεται το δείγμα και η δειγματοληπτική μονάδα που θα χρησιμοποιηθεί.

Στην ενότητα 9.5 αναφέρουμε τις μεθόδους που επιλέξαμε για την ανάλυση των δεδομένων που συλλέξαμε και τέλος στην ενότητα 9.6 διατυπώνονται ορισμένοι περιορισμοί που εμφανίστηκαν κατά την διεξαγωγή της έρευνας.

9.2 Σχεδιασμός της έρευνας

Η χρήση του ερωτηματολογίου είναι ένας από τους τρόπους που μπορεί να διεξαχθεί η ποσοτική έρευνα η οποία είναι κυρίως περιγραφική. Θεωρείται η πιο συνηθισμένη προσέγγιση για την συλλογή πληροφοριών σχετικά με τη συμπεριφορά ,τη στάση ,τη γνώμη και τα χαρακτηριστικά των καταναλωτών καθώς οι ερωτήσεις σε μια ποσοτική έρευνα συνήθως γίνονται με άμεσο τρόπο. (Σταθακόπουλος ,2005).Η έρευνα μπορεί να διεξαχθεί είτε προσωπικά είτε ταχυδρομικά ,είτε τηλεφωνικά είτε on-line και χρησιμοποιούνται συνήθως εργαλεία συλλογής στοιχείων σε γραπτή μορφή (ερωτηματολόγια). Οι αποκρινόμενοι απαντούν σε ένα προκαθορισμένο σύνολο ερωτήσεων και τελικά μας δίνουν ένα τεράστιο όγκο πληροφοριών που επιδέχονται στατιστική ανάλυση.

Με την πτυχιακή μας αυτή προσπαθήσαμε να αναδείξουμε τον ρόλο που παίζει η εφοδιαστική αλυσίδα στην παραγωγή του βιολογικού ελαιολάδου. Μέσα από την εργασία μας αυτή εκτός των άλλων, θέλουμε να παρουσιάσουμε και την άποψη που έχουν και οι επιχειρήσεις σχετικά με την βοήθεια που μπορούν να έχουν οι διαδικασίες εφοδιαστικής αλυσίδας σε μια επιχείρηση που δραστηριοποιείται στην παραγωγή βιολογικού ελαιολάδου, και έτσι προχωρήσαμε στην δημιουργία ενός ερωτηματολογίου με ερωτήσεις που είναι σχεδιασμένες να δώσουν απαντήσεις σχετικά με :

- Τα οφέλη που έχουν οι επιχειρήσεις σε γενικά επίπεδο
- Τα οφέλη που έχουν οι επιχειρήσεις σε σχέση με τα οικονομικά τους στοιχεία
- Τα οφέλη που έχουν οι επιχειρήσεις σε σχέση με την ανάπτυξη τους.
- Τα οφέλη που έχει το περιβάλλον

9.3 Σχεδιασμός ερωτηματολογίου

Ο συνολικός σχεδιασμός του ερωτηματολογίου μας έγινε με κύριο γνώμονα , να μπορεί να δοθεί απάντηση στα βασικά ερωτήματα που θέλαμε να απαντηθούν και έχουν να κάνουν σχετικά με :

- Τρόποι ανάπτυξης μιας επιχείρησης
- Καταγραφή προβλημάτων
- Καταγραφή προτάσεων
- Σχεδιασμός μοντέλου επικοινωνίας με πελάτες και προμηθευτές

9.4 Σχεδιασμός ερωτηματολογίου

Στην έρευνα μας ακολουθήσαμε τα παρακάτω βασικά στάδια :

1ο στάδιο: Καθορισμός των πληροφοριών

Στον καθορισμό των πληροφοριών-θεμάτων που επιθυμεί να αντλήσει ο ερευνητής μέσα από τις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου λαμβάνονται υπόψη οι ευρύτεροι στόχοι της έρευνας ,τα ευρήματα της ποιοτικής έρευνας ,καθώς και τα χαρακτηριστικά των ερωτώμενων. Οι στόχοι της έρευνας είναι εκείνοι οι οποίοι και καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό τις πληροφορίες που πρέπει να συλλεχθούν μέσα από το ερωτηματολόγιο.

2ο στάδιο : Επιλογή τύπου ερωτήσεων

Υπάρχουν δυο είδη τύπων ερωτήσεων σε ένα ερωτηματολόγιο ,οι ερωτήσεις ανοικτού τύπου και οι ερωτήσεις κλειστού τύπου.

Οι ερωτήσεις ανοικτού τύπου επιτρέπουν στους ερωτώμενους να δώσουν την δική τους απάντηση δίχως να δεσμεύονται από συγκεκριμένο αριθμό εναλλακτικών απαντήσεων, αλλά από την άλλη πλευρά ο ερωτώμενος πρέπει να καταβάλλει μεγαλύτερη προσπάθεια και χρόνο για να τις απαντήσει. Επίσης, αποφέρουν μια

συνήθως μεγάλη ποικιλία απαντήσεων ,οι οποίες είναι δυσκολότερο να επεξεργαστούν και να αναλυθούν.

Στις ερωτήσεις κλειστού τύπου ο ερωτώμενος επιλέγει μια ή περισσότερες απαντήσεις ανάμεσα στις εναλλακτικές που του προσφέρονται αυτού του τύπου οι ερωτήσεις παράγουν πιο ‘‘ομοιόμορφες ‘‘ απαντήσεις με την προϋπόθεση όμως ότι ο ερευνητής έχει συμπεριλάβει όλες τις σχετικές απαντήσεις στην λίστα των πιθανών απαντήσεων. Οι εναλλακτικές απαντήσεις θα πρέπει να είναι διεξοδικές και αμοιβαίως αποκλειόμενες (Σιώμοκος ,2008).

Το ερωτηματολόγιο μας έχει ερωτήσεις ανοικτού και κλειστού τύπου, όπου ετοιμαστήκαν με την σημαντική βοήθεια του κ. Βασιλείου με κύριο σκοπό να μπορούν να δώσουν απαντήσεις σχετικά με τους στόχους που έχουμε θέσει από την αρχή της εργασία μας.

3ο στάδιο : Απόφαση για την διατύπωση ερωτήσεων

Για την σωστή διατύπωση των ερωτήσεων λήφθηκαν υπόψη τα χαρακτηριστικά των ανθρώπων (ερωτώμενων- αποκρινόμενων) στους οποίους απευθύνεται το ερωτηματολόγιο.

Οι τελικές ερωτήσεις μας διαμορφώθηκαν με την σύμφωνη γνώμη του κ. Βασιλείου που η βοήθεια του ήταν πολύ σημαντική.

4ο στάδιο : Καθορισμός της σειράς των ερωτήσεων

Το ερωτηματολόγιο μας περιλαμβάνει θεματικές ενότητες που αναλύονται παρακάτω :

- Παρουσίαση σημερινής κατάστασης των επιχειρήσεων
- Προβλήματα που αντιμετωπίζουν στην καθημερινότητα τους
- Καταγραφή στρατηγικής των επιχειρήσεων
- Παράγοντες που εμποδίζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα
- Παράγοντες που ευνοούν την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας

5ο στάδιο : Προσδιορισμός της μορφολογίας και της εμφάνισης του ερωτηματολογίου

Κατά το σχεδιασμό του ερωτηματολογίου λάβαμε υπόψη ότι αυτό θα συμπληρωθεί από τους ιδιοκτήτες των επιχειρήσεων όπου θα έχουν πολύ λίγο χρόνο στην διάθεση τους, έτσι σχεδιάστηκε ώστε να μπορούν οι ερωτώμενοι να το συμπληρώσουν γρήγορα,

9.5 Ανάλυση στοιχείων

Για την πιο σωστή και έγκυρη εξαγωγή συμπερασμάτων σε μια έρευνα αγοράς πρέπει πρώτα από όλα να επιλεγθεί το κατάλληλο πρόγραμμα στατιστικών αναλύσεων . Υπάρχουν πολλά προγράμματα τα οποία επιτρέπουν τη γρήγορη ανάλυση ποσοτικών δεδομένων. Το πιο διαδεδομένο, εύχρηστο και ευέλικτο στατιστικό πακέτο είναι το SPSS (Σιώμκος, Βασιλακοπούλου, 2005). Συγκεκριμένα, στην έρευνά μας αφού συμπληρώθηκαν τα ερωτηματολόγια και συγκεντρώσαμε τα στοιχεία, στη συνέχεια χρησιμοποιήσαμε το στατιστικό πρόγραμμα SPSS Statistics 20 για την ανάλυση των δεδομένων μας. Στην συνέχεια εφαρμόσαμε τη μέθοδο Ανάλυσης Συχνοτήτων (Frequencies) σε όλο το ερωτηματολόγιο όπου δημιουργήσαμε σε κάθε ερώτηση και ένα γράφημα για ποιο περιγραφική ανάλυση.

Επίσης πολύ σημαντικό στοιχείο είναι ότι οι απαντήσεις των ερωτηθέντων ομαδοποιήθηκαν στον βαθμό που οι απαντήσεις που μας έδιναν στις ερωτήσεις ανοικτού τύπου κατέληγαν στο ίδιο συμπέρασμα.

9.6 Διαδικασία δειγματοληψίας

Δειγματοληψία είναι η διαδικασία ή τεχνική εντοπισμού και επιλογής μιας ομάδας ατόμων ως αντιπροσωπευτικό δείγμα προς μελέτη κάποιου πληθυσμού. Δείγμα είναι μια υποομάδα του πληθυσμού η οποία αντιπροσωπεύει όλο τον πληθυσμό. (Σιώμκος Γ ,2008)

Πληθυσμός είναι μια ομάδα που ορίζεται από τους στόχους της έρευνας και αποτελείται από όλους τους δυνητικούς ερωτώμενους οι οποίοι θεωρούνται κατάλληλοι για να συμμετάσχουν στην έρευνα. (Σιώμκος Γ ,2008)

Οι δειγματοληπτικές τεχνικές χωρίζονται σε δύο κατηγορίες: τεχνικές πιθανότητας και τεχνικές μη πιθανότητας (Σιώμοκος, 2008). Στα δείγματα πιθανότητας κάθε άτομο στον πληθυσμό έχει μια γνωστή μη μηδενική πιθανότητα να επιλεγεί για να συμμετάσχει στο δείγμα. Στα δείγματα μη πιθανότητας η πιθανότητα που έχει ένα άτομο να συμμετάσχει στο δείγμα είναι άγνωστη, λαμβάνουμε δηλαδή ένα δείγμα ευκολίας. Το δείγμα ευκολίας λαμβάνεται με κριτήριο την διευκόλυνση του ερευνητή. Η επιλογή της τοποθεσίας και των ερωτώμενων είναι εντελώς υποκειμενική. Χρησιμοποιώντας το δείγμα ευκολίας ο ερευνητής μπορεί να συλλέξει αξιόλογο όγκο στοιχείων σε λίγο χρόνο. Σύμφωνα με την συγκεκριμένη μέθοδο δειγματοληψίας, οι ερωτώμενοι επιλέγονται με μοναδικό κριτήριο ότι “έτυχε” να βρίσκονται στο σημείο όπου συλλέγονται τα στοιχεία της έρευνας (Σιώμοκος, 2008).

Η επιλογή των επιχειρήσεων που στείλαμε τα ερωτηματολόγια μας είναι από γνωριμίες που είχαμε στις περιοχές κατοικίας μας καθώς επίσης και στην περιοχή της Πάτρας όπου ολοκληρώσαμε τις σπουδές μας. Η επικοινωνία και η συμπλήρωση των απαντήσεων έγινε προσωπική επίσκεψη σε ελαιοτριβεία που αναφέρουμε στον παρακάτω πίνακα από εταιρίες που δραστηριοποιούνται στον Νομό Αιτωλοακαρνανίας και Αχαΐας και Μυτιλήνης

ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΠΕΡΙΟΧΗ
ΑΓΡ.ΣΥΝ/ΣΜΟΣ ΠΑΠΑΔΟΥ ΛΕΣΒΟΥ	ΜΥΤΙΛΗΝΗ
Π.ΜΑΝΟΥΣΟΣ-Ε.ΜΟΡΙΑΝΟΣ-Ν.ΧΑΤΖΗΜΙΧΑΛΑΚΗΣ Ο.Ε	ΜΥΤΙΛΗΝΗ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Δ. ΣΟΥΛΑΚΗΣ & ΥΙΟΙ Ο.Ε.	ΜΥΤΙΛΗΝΗ
ΜΕΛΙΑΔΗ Χ. ΕΛΕΝΗ	ΑΓΡΙΝΙΟ
ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ	ΠΑΤΡΑ
ΠΑΝΙΤΣΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	ΠΑΤΡΑ
ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ ΒΛΑΣΗΣ	ΠΑΤΡΑ

Συνολικά συγκεντρώσαμε 7 ερωτηματολόγια τα αποτελέσματα των οποίων παρουσιάζουμε στο επόμενο κεφάλαιο.

9.7 Περιορισμοί της έρευνας

Λόγω της μεθοδολογίας που χρησιμοποιήθηκε και του δείγματος που επιλέχθηκε εντοπίστηκαν ορισμένοι περιορισμοί στην διεξαγωγή της έρευνας. Η επιλογή των ατόμων που συμμετείχαν στην έρευνα δεν ήταν τυχαία μιας και τα άτομα που επιλέχθηκαν να απαντήσουν στα ερωτηματολόγια ήταν από επιχειρήσεις που εμείς θεωρήσαμε ότι είναι σημαντικές στον χώρο που δραστηριοποιούνται καθώς επίσης είχαν την διάθεση να μας βοηθήσουν.

Επίσης ένας επιπλέον περιορισμός είναι ότι τα ερωτηματολόγια που τελικά συγκεντρώσαμε είναι λίγα με αποτέλεσμα να μην έχουμε στον ιδανικό βαθμό αντικειμενικά αποτελέσματα.

Επιπλέον, επειδή οι συμμετέχοντες στην έρευνα είχαν λίγο χρόνο στη διάθεσή τους για να συμπληρώσουν τα ερωτηματολόγια, δεν γνωρίζουμε με σιγουριά το βαθμό αξιοπιστίας των απαντήσεων. Παρόλο που η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου δεν απαιτούσε περισσότερο από 10 λεπτά, ίσως κάποιοι ερωτώμενοι να μην έδωσαν αληθείς απαντήσεις λόγω της βιασύνης τους να συμπληρώσουν το ερωτηματολόγιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

10.1 Αποτελέσματα έρευνας

Στην συνέχεια παρουσιάζουμε τα αποτελέσματα της έρευνας μας ανά θεματική ενότητα παρουσιάζοντας πρώτα τα δημογραφικά στοιχεία. Οι ερωτήσεις που ακολουθούν έχουν σκοπό να αναδείξουν θέματα σχετικά με την καθημερινή λειτουργία των διαδικασιών σε μια επιχείρηση και επίσης είναι δημιουργημένες με κύριο σκοπό η κάθε μια να μπορεί να αναδείξει τον σκοπό της έρευνας μας και να αποτελέσει και μια βάση για μελλοντική έρευνα.

10.2 Δημογραφικά στοιχεία ερωτηθέντων

Παρακάτω παρουσιάζουμε τα δημογραφικά στοιχεία των ερωτηθέντων

Ø Ηλικία

Πίνακας 10.1 Δείγμα σύμφωνα με την ηλικία

	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρο Ποσοστό	αθροιστικό ποσοστό
36-50	5	71,4	71,4	71,4
51-65	2	28,6	28,6	100,0
Σύνολα	7	100,0	100,0	

Από τις απαντήσεις μας προκύπτει ότι τα περισσότερα ελαιοτριβεία ανήκουν σε άτομα από ηλικία 36-50, ποσοστό 71,4%, ενώ ένα ποσοστό 28,6% σε άτομα μεγαλύτερης ηλικίας.

Αυτό δείχνει ότι οι επιχειρήσεις αυτές δραστηριοποιούνται στον χώρο πολλά χρόνια χωρίς να υπάρχει αλλαγή ιδιοκτησίας.

Ø Έτη λειτουργίας

Πίνακας 10.2 Έτη λειτουργίας

	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρο Ποσοστό	αθροιστικό ποσοστό
12	1	14,3	14,3	14,3
17	1	14,3	14,3	28,6
18	1	14,3	14,3	42,9
Έτη 25	2	28,6	28,6	71,4
30	1	14,3	14,3	85,7
9	1	14,3	14,3	100,0
Σύνολα	7	100,0	100,0	

Από τις απαντήσεις μας προκύπτει σαν βασικό συμπέρασμα ότι οι περισσότερες επιχειρήσεις λειτουργούν αρκετά χρόνια και κάποιες από αυτές έχουν συνεχίσει από γένια σε γένια.

Ø Επίπεδο μόρφωσης

Πίνακας 10.3 Επίπεδο μόρφωσης

	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρο Ποσοστό	αθροιστικό ποσοστό
Απόφοιτος Ανωτάτης Σχολής (ΑΕΙ, ΤΕΙ)	2	28,6	28,6	28,6
Απόφοιτος ΙΕΚ - ΚΕΚ	1	14,3	14,3	42,9
Απόφοιτος Λυκείου	4	57,1	57,1	100,0
Σύνολα	7	100,0	100,0	

Το 57,1% των ερωτηθέντων έχουμε μόρφωση υποχρεωτική , ενώ μόνο ένα 28,6% έχει μόρφωση ανωτέρας ή ανωτάτης εκπαίδευσης.

Με βάση αυτό θα μπορούσαμε να πούμε ότι το επάγγελμα του ελαιοτριβείου δεν αποτελεί επάγγελμα που επιλέγεται από νέους ανθρώπους με μόρφωση.

Ø Νομική μορφή εταιρείας

Πίνακας 10.4 Νομική μορφή εταιρείας

	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρο Ποσοστό	αθροιστικό ποσοστό
ΑΤΟΜΙΚΗ	4	57,1	57,1	57,1
ΕΠΕ	1	14,3	14,3	71,4
ΟΕ	2	28,6	28,6	100,0
Σύνολα	7	100,0	100,0	

Από τις απαντήσεις μας τα περισσότερα ελαιοτριβεία λειτουργούν σαν ατομική επιχείρηση με ποσοστό 57,1% ενώ υπάρχει ένα 14,3% που λειτουργεί με νομική μορφή Ε.Π.Ε. και ένα 28,6% που λειτουργεί με νομική μορφή Ο.Ε.

Ø Θέση εργασίας

Πίνακας 10.5 Θέση εργασίας

	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρο Ποσοστό	αθροιστικό ποσοστό
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ	7	100,0	100,0	100,0

Όλοι οι ερωτηθέντες του δείγματος μας είναι και οι ιδιοκτήτες των επιχειρήσεων, κάτι που δείχνει ότι οι επιχειρήσεις αυτές είναι σε παρά πολύ μεγάλο βαθμό οικογενειακές και δεν υπάρχουν επίπεδα ιεραρχίας και στελέχη που να τις διοικούν.

Ø Τμήμα εργασίας

Πίνακας 10.6 Τμήμα εργασίας

	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρο Ποσοστό	αθροιστικό ποσοστό
ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ	7	100,0	100,0	100,0

Όπως φαίνεται και σε αυτήν την ερώτηση οι επιχειρήσεις είναι οικογενειακές και λειτουργούν με πολύ στενό κύκλο, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει διακριτός ρόλος τμημάτων και θέσεων εργασίας.

10.3 Γενικά στοιχεία ερωτηματολογίου

Πίνακας 10.6. Στρατηγική επιχείρησης

	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρο Ποσοστό	αθροιστικό ποσοστό
ΣΕ ΑΓΡΟΤΕΣ ΜΕ ΜΕΓΑΛΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ	1	14,3	14,3	14,3
ΣΕ ΑΓΡΟΤΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΕΡΧΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕ ΚΑΛΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ	2	28,6	28,6	42,9
ΣΕ ΝΕΟΥΣ ΑΓΡΟΤΕΣ ΜΕ ΜΕΓΑΛΗ ΕΚΤΑΣΗ	1	14,3	14,3	57,1
ΣΕ ΟΛΟΥΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ	3	42,9	42,9	100,0
Σύνολα	7	100,0	100,0	

Ο σχεδιασμός και η στρατηγική μιας επιχείρησης είναι σημαντικό στοιχείο επιβίωσης και ανάπτυξης. Κάθε επιχείρηση που θέλει να είναι ανταγωνιστική και παράλληλα

εστιασμένη στην μεγιστοποίηση του αποτελέσματος της θα πρέπει να πριν την έναρξη μιας περιόδου να έχει προβεί στον σχεδιασμό και στην στρατηγική.

Η ερώτηση αυτή τέθηκε με σκοπό να δούμε τον τρόπο που σκέπτονται και δρουν οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην επεξεργασία του βιολογικού ελαιόλαδου και αν τελικά εφαρμόζουν στρατηγικές.

Από τις απαντήσεις φαίνεται ότι οι περισσότεροι σαν βασική στρατηγική τους έχουν να δέχονται καρπούς ελιάς από τον οποιονδήποτε χωρίς να τους ενδιαφέρει η ποιότητα ή και η περιοχή που προέρχονται (ποσοστό 42,9%). Ακολουθεί με ποσοστό 28,6% αυτοί που θέλουν να έχουν καρπούς ελιάς από περιοχές με καλή ποιότητα και από παραγωγούς που φροντίζουν περισσότερο τις καλλιέργειες.

Τέλος υπάρχει μια επιχείρηση που δηλώνει ότι ενδιαφέρονται για αγρότες με μεγάλες εκτάσεις και κατ επέκταση και μεγάλο όγκο, και μια επιχείρηση που επιπλέον θέλει αυτά να προέρχονται και από νέους αγρότες.

Πίνακας 10.7 Χαρακτηριστικά ζήτησης

	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρο Ποσοστό	αθροιστικό ποσοστό
ΕΠΟΧΙΚΗ	3	42,9	42,9	42,9
ΟΛΟΧΡΟΝΙΚΗ	4	57,1	57,1	100,0
Σύνολα	7	100,0	100,0	

Η προσφορά και η ζήτηση είναι έννοιες ποσοτικές που αφορούν δύο ανθρώπινες ομάδες: τους καταναλωτές ή τους αγοραστές που διαμορφώνουν με τις αγορές τους τη ζήτηση και τους πωλητές που καθορίζουν την προσφορά. Η ζήτηση ενός προϊόντος είναι η επιθυμία του καταναλωτή/αγοραστή να αγοράσει κάποια ποσότητα αγαθού σε συγκεκριμένη τιμή και ορισμένη χρονική περίοδο. Η προσφορά εκφράζει την επιθυμία του πωλητή/παραγωγού να πουλήσει μια ποσότητα ενός προϊόντος σε μια συμφέρουσα τιμή. Με λίγα λόγια ο νόμος της ζήτησης μας λέει ότι όσο αυξάνεται η τιμή ενός προϊόντος, μειώνεται η ποσότητα που ζητά ο αγοραστής, ενώ όσο μειώνεται η τιμή αυτού του προϊόντος αυξάνεται η ποσότητα που ζητείται. Επίσης ο

νόμος της προσφοράς μας λέει ότι όταν αυξάνεται η τιμή ενός προϊόντος αυξάνεται και η ποσότητα που προσφέρει ο παραγωγός ενώ η μείωση της τιμής φέρνει ως συνέπεια τη μείωση της ποσότητας που προσφέρεται.

Οι απαντήσεις στην ερώτηση αυτή είναι σχεδόν μοιρασμένες και οι επιχειρήσεις δηλώνουν σε ποσοστό 57,1% ότι η ζήτηση του προϊόντος είναι όλο τον χρόνο, ενώ σε ποσοστό 42,9% ότι η ζήτηση είναι εποχική.

Ποιο αναλυτικά αυτοί που απάντησαν ότι η ζήτηση είναι εποχική μας δήλωσαν ότι από το τέλος του καλοκαιριού και μετά η ζήτηση πέφτει μιας και οι καταναλωτές περιμένουν την νέα παραγωγή για να έχουν στα σπίτια τους όπως μας ανέφεραν «φρέσκο λάδι».

Πίνακας 10.8 Τρόπος καταγραφής αποθεμάτων

	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρο Ποσοστό	αθροιστικό ποσοστό
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	7	100,0	100,0	100,0

Η τεχνολογία και η πληροφορική στις μέρες μας έχει προχωρήσει σε πολύ μεγάλο βαθμό κάτι που αναγκάζει τις επιχειρήσεις να την ακολουθούν σε πολύ μεγάλο βαθμό αν βέβαια θέλουν να είναι ανταγωνιστικές και βιώσιμες. Έτσι και οι επιχειρήσεις που ασχολούνται με την επεξεργασία και παραγωγή βιολογικού ελαιολάδου θα πρέπει να λειτουργούν με βάση αυτή την παραδοχή.

Μέσα από την ερώτηση αυτή θέλαμε να δούμε κατά πόσο τελικά τα ελαιοτριβεία στην χώρα μας έχουν προχωρήσει στην εξέλιξη παρακολούθησης των αποθεμάτων τους.

Όλες οι επιχειρήσεις που ρωτήσαμε μας δήλωσαν ότι κάνουν χρήση εμπορικής εφαρμογής όπου μέσα από αυτήν μπορούν να παρακολουθούν το ύψος των αποθεμάτων καθώς και επιπλέον στοιχεία που δίνουν μια πολύ σημαντική βοήθεια στην καθημερινή τους λειτουργία.

Πίνακας 10.9 Βαθμός επίδρασης εφοδιαστικής αλυσίδας στην λειτουργία της επιχείρησης

	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρο Ποσοστό	αθροιστικό ποσοστό
ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΚΕΡΔΟΦΟΡΙΑΣ	3	42,9	42,9	42,9
ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	3	42,9	42,9	85,7
ΚΑΜΙΑ	1	14,3	14,3	100,0
Σύνολα	7	100,0	100,0	

Συνήθως, οι εταιρείες που έχουν μια πιο κεντρική στρατηγική εφοδιαστικής αλυσίδας, επικεντρώνονται στη μείωση του κόστους και στοχεύουν στην αύξηση του τζίρου (turnover) του αποθέματος. Από την άλλη πλευρά, εταιρείες με μια πιο διανεμημένη (decentralized) στρατηγική δίνουν περισσότερη έμφαση στη διαθεσιμότητα των προϊόντων και στην άμεση ανταπόκριση στις απαιτήσεις του πελάτη.

Παράλληλα με το στρατηγικό σχεδιασμό της εφοδιαστικής αλυσίδας, θα πρέπει να γίνει η δημιουργία του καλύτερου δυνατού δικτύου διανομής. Αυτό σημαίνει ότι, πρέπει να αποφασιστεί ο αριθμός των σημείων αποθήκευσης και επιδιόρθωσης (service), οι τοποθεσίες αυτών και η αλληλοσυσχέτιση τους.

Επίσης, λαμβάνονται αποφάσεις που έχουν να κάνουν με εναλλακτικούς τρόπους λειτουργίας συγκεκριμένων κομματιών της αλυσίδας, όπως για παράδειγμα τη χρήση εξειδικευμένης εταιρίας μεταφορών (outsourcing) , ή δημιουργία στενών δεσμών και συμμαχιών μεταξύ υπεργολάβων, βιομηχανιών και λιανοπωλητών για την επίτευξη καλύτερης ποιότητας διαχείριση αλλά και ταχύτερη ροή προϊόντων στην εφοδιαστική αλυσίδα.

Οι εφοδιαστική αλυσίδα αποτελεί σημαντικό εργαλείο για κάθε επιχείρηση που κάνει χρήση των βασικών διαδικασιών της. Μέσα από την ερώτηση αυτή θέλαμε να δούμε

ποια είναι και η άποψη των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή βιολογικού ελαιολάδου.

Έτσι ένα 42,9% μας δήλωσε ότι οι διαδικασίες εφοδιαστικής αλυσίδας έχουν βοηθήσει στην βελτίωση των οικονομικών στοιχείων της επιχείρησής τους, ένα 42,9% ότι έχει βοηθήσει στην βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών που προσφέρουν προς τους πελάτες τους και τέλος μόνο ένα 14,3% ότι δεν έχει οδηγήσει σε σημαντικά θετικά αποτελέσματα.

. Πίνακας 10.10 Επηρεασμός των λοιπών τμημάτων της επιχείρησης

	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρο Ποσοστό	αθροιστικό ποσοστό
ΚΑΛΥΤΕΡΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ	2	28,6	28,6	28,6
ΚΑΜΙΑ ΔΙΑΦΟΡΑ	1	14,3	14,3	42,9
ΜΕΙΩΣΗ ΧΡΟΝΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	2	28,6	28,6	71,4
ΠΟΙΟ ΓΡΗΓΟΡΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΗ ΔΟΥΛΕΙΑ	2	28,6	28,6	100,0
Σύνολα	7	100,0	100,0	

Η αλυσίδα προμηθειών περιλαμβάνει τη διαχείριση πληροφοριακών συστημάτων, την προμήθεια υλικών, τον προγραμματισμό παραγωγής, τη διαχείριση των αποθεμάτων, την εξυπηρέτηση πελατών, και την διανομή των προϊόντων. Το δίκτυο προμηθειών περιλαμβάνει όλες εκείνες τις εταιρίες που παρέχουν εισαγόμενα σε μια άλλη εταιρία, είτε έμμεσα είτε άμεσα.

Παρόλο το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις που απευθυνθήκαμε και μας απάντησαν στο ερωτηματολόγιο τους είναι σε πολύ μεγάλο βαθμό οικογενειακού χαρακτήρα και κατά συνέπεια δεν υπάρχουν σε μεγάλο βαθμό διακριτοί ρόλοι, οι απαντήσεις τους δείχνουν ότι θεωρούν ότι η εφοδιαστική αλυσίδα επηρεάζει τις εργασίες που εκτελούνται.

Έτσι ποιο αναλυτικά το 28,6% δηλώνει ότι υπάρχει καλύτερος συντονισμός μεταξύ των τμημάτων, το 28,6% ότι μειώνεται ο χρόνος εκτέλεσης των εργασιών, το 28,6% ότι όλα γίνονται στην ώρα τους και ποιο οργανωμένα και τέλος υπάρχει και ένα 14,3% που δηλώνει ότι δεν υπάρχει καμία διάφορα.

Πίνακας 10.11 Μέτρα προστασία περιβάλλοντος

	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρο Ποσοστό	αθροιστικό ποσοστό
ΑΠΟΚΟΜΙΔΗ ΣΕ ΧΩΜΑΤΕΡΕΣ	6	85,7	85,7	85,7
ΑΠΟΚΟΜΙΔΗ ΣΕ ΧΩΜΑΤΕΡΕΣ-ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΥΣ	1	14,3	14,3	100,0
Σύνολα	7	100,0	100,0	

Στις ημέρες μας η προστασία του περιβάλλοντος θα πρέπει να αποτελεί σημαντικό στοιχείο για όλες τις επιχειρήσεις και για ολόκληρη την κοινωνία.

Κάθε στάδιο της εφοδιαστικής αλυσίδας του ελαιολάδου επιφέρει επιπτώσεις στο περιβάλλον. Πιο συγκεκριμένα, το στάδιο της καλλιέργειας δημιουργεί επιπτώσεις από τη χρήση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων, επιβαρύνει τους υδάτινους πόρους και την ατμόσφαιρα μέσω εκπομπών, συνδέεται με την κατανάλωση ενέργειας και καυσίμων και επιβαρύνει το έδαφος, καθώς επίσης οδηγεί και στην παραγωγή αποβλήτων. Επιπλέον, η μη ελεγχόμενη καύση των υπολειμμάτων κλαδέματος προκαλεί αύξηση των εκπομπών ρύπων. Η παραγόμενη βιομάζα, δηλαδή τα υπολείμματα κλαδέματος, τα φύλλα και τα μικρά κλαδιά, απαιτείται να διαχειριστεί κατά τον βέλτιστο τρόπο, ώστε να μην επιβαρύνει το περιβάλλον.

Με την ερώτηση αυτή θέλαμε να δούμε ποιες είναι οι ενέργειες που γίνονται από τα ελαιοτριβεία για την προστασία του περιβάλλοντος.

Ποιο αναλυτικά το 85,7% μας δήλωσε ότι όλα τα απόβλητα που προκύπτουν από την επεξεργασία της ελιάς τα στέλνουν στις χωματερές των περιοχών τους και μια

επιχείρηση ότι επιπλέον στέλνει τα υγρά απόβλητα σε βιολογικές εγκαταστάσεις της περιοχής τους.

Αξίζει να σημειώσουμε ότι εδώ γίνεται μια καταγραφή αυτών που δηλώθηκαν χωρίς να μπορεί αυτό να επαληθευτεί .

Πίνακας 10.12 Προβλήματα με τους προμηθευτές

	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρο Ποσοστό	αθροιστικό ποσοστό
ΕΛΑΧΙΣΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ	1	14,3	14,3	14,3
ΠΟΣΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ	1	14,3	14,3	28,6
ΤΡΟΠΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ	3	42,9	42,9	71,4
ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ	2	28,6	28,6	100,0
Σύνολα	7	100,0	100,0	

Η σωστή και καλή συνεργασία με τους προμηθευτές αποτελεί πολύ σημαντικό όπλο για όλες τις επιχειρήσεις που τους δίνει αρκετά σημαντικό πλεονέκτημα και ποιο πολύ χρόνο για να ασχολείται με ποιο εποικοδομητικά θέματα.

Στην ερώτηση αυτή το 42,9% δηλώνει ότι το πιο σοβαρό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν είναι ο τρόπος πληρωμής των προϊόντων που αγοράζουν, κάτι που όμως μπορούμε να υποθέσουμε ότι μπορεί να προέρχεται και από το γενικότερο οικονομικό περιβάλλον. Ακολουθεί με ποσοστό 28,6% το χρονοδιάγραμμα παραλαβής των προϊόντων, 14,3% δηλώνει ότι υπάρχει σύνθετο θέμα με την ποιότητα και την ποσότητα αυτών που προμηθεύονται και τέλος ένα 14,3% δηλώνει ότι δεν υπάρχει σημαντικό πρόβλημα.

Πίνακας 10.13 Προβλήματα με τους πελάτες

	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρο Ποσοστό	αθροιστικό ποσοστό
ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ	2	28,6	28,6	28,6
ΕΛΑΧΙΣΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΣΟΤΗΤΑΣ	1	14,3	14,3	42,9
ΤΡΟΠΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ	2	28,6	28,6	71,4
Σύνολα	7	100,0	100,0	100,0

Σε καιρούς όπου υπάρχουν οικονομικές δυσκολίες, θα πρέπει να έχεις τους πελάτες σου πάντα ευχαριστημένους τόσο από άποψη παροχής υπηρεσιών καθώς και ανταγωνιστικές τιμές.

Από τις απαντήσεις των ερωτηθέντων μας προκύπτει ότι αυτά αποτελούν και βασικά στοιχεία των επιχειρήσεων που προσπαθούν πάντα να καλύπτουν τους πελάτες τους. Ποιο αναλυτικά το 28,6% θεωρεί σαν πρόβλημα την διασφάλιση της ποιότητας των προϊόντων, το 28,6% το πρόβλημα ποσότητας, το 28,6% τον τρόπο πληρωμής και τέλος υπάρχει και ένα 14,3% που δηλώνει ότι δεν υπάρχουν σημαντικά προβλήματα στις συναλλαγές με τους πελάτες τους.

Πίνακας 10.14 Εφοδιαστική αλυσίδα και μείωση εξόδων

	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρο Ποσοστό	αθροιστικό ποσοστό
ΜΕΙΩΣΗ ΚΑΤΑ 20% - 30%	4	57,1	57,1	57,1
ΠΕΡΙΠΟΥ ΣΤΑ ΙΔΙΑ ΕΠΙΠΕΔΑ	3	42,9	42,9	100,0
Σύνολα	7	100,0	100,0	100,0

Το να μπορέσεις να μειώσεις τα έξοδα μιας επιχείρησης αποτελεί βασικό στοιχείο βιωσιμότητας της επιχείρησης. Κάθε επιχείρηση που θέλει να έχει μέλλον και να αποτελεί και μια αναπτυσσόμενη εταιρεία θα πρέπει να έχει αυτό σαν βασική της προτεραιότητα.

Η εφοδιαστική αλυσίδα αποτελεί ένα βασικό εργαλείο στον σκοπό αυτό σε όλες τις επιχειρήσεις που κάνουν εφαρμογή των διαδικασιών της και δεν θα μπορούσε να είναι κάτι διαφορετικό και στις επιχειρήσεις που ασχολούνται με την επεξεργασία του βιολογικού ελαιόλαδου.

Έτσι ποιο αναλυτικά το 57,1% δηλώνει ότι έχουν δει μια μείωση των εξόδων τους σε ποσοστό 20% – 30%, ενώ υπάρχει και ένα σημαντικό ποσοστό 42,9% που δηλώνει ότι η διάφορα αυτή είναι μεν θετική αλλά όχι σε σημαντικό βαθμό.

Πίνακας 10.15 Παράγοντες καθορισμού των τιμών

	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρο Ποσοστό	αθροιστικό ποσοστό
ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ	6	85,7	85,7	85,7
ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΗΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΙΟΝΤΟΣ	1	14,3	14,3	100,0
Σύνολα	7	100,0	100,0	

Το ελαιόλαδο αποτελεί βασικό προϊόν που υπάρχει σε κάθε οικογένεια και κατά συνέπεια αποτελεί ένα προϊόν που έχει και πολύ μεγάλο ανταγωνισμό στο θέμα τις τιμής.

Η τιμή βασικά καθορίζεται από την προσφορά και ποιο αναλυτικά όπως μας ανέφεραν από το γεγονός αν υπάρχει μεγάλη παραγωγή. Αν υπάρχει χρονιά «λαδιάς»

τότε η τιμή πέφτει σε ποιο χαμηλά επίπεδα, ενώ αν είναι μια χρόνια με μικρότερη παραγωγή, τότε η τιμή ανεβαίνει.

Το παραπάνω προκύπτει και από τις απαντήσεις που μας δοθήκαν μιας και το 85,7% δηλώνει ότι εξαρτάται από την αγορά και την παραγωγή, ενώ μονό ένα 14,3% ότι έχει να κάνει με την ζήτηση του προϊόντος.

Αξίζει να αναφέρουμε ότι σημαντικό παράγοντα στην διαμόρφωση της τελικής τιμής παίζει και το γενικότερο οικονομικό περιβάλλον που πολλές φορές οδηγεί τους μικρούς παραγωγούς να κατεβάζουν την τιμή προκειμένου να έχουν κάποιο εισόδημα.

Πίνακας 10.16 Σχέσεις με τους προμηθευτές

	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρο Ποσοστό	αθροιστικό ποσοστό
ΔΙΑΜΟΙΡΑΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	3	42,9	42,9	42,9
ΚΑΜΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	1	14,3	14,3	57,1
ΚΟΙΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗΣ	1	14,3	14,3	71,4
ΚΟΙΝΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	2	28,6	28,6	100,0
Σύνολα	7	100,0	100,0	

Η ερώτηση αυτή τέθηκε με κύριο σκοπό να δούμε ποιες είναι οι σχέσεις που έχουν οι επιχειρήσεις επεξεργασίας βιολογικού ελαιολάδου με τους προμηθευτές τους, και πως αυτές επηρεάζουν την εφοδιαστική αλυσίδα.

Το 42,9% δηλώνει ότι υπάρχει πολύ καλή σχέση με ανταλλαγή πληροφοριών, το 28,6% ότι υπάρχει ένας κοινός σχεδιασμός, το 14,3% ότι πολλές φορές διαμορφώνονται οι τιμές με κοινή πολιτική τιμολόγησης και τέλος υπάρχει και ένα 14,3% που δηλώνει ότι δεν υπάρχει καμία συνεργασία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

11.1 Συμπεράσματα έρευνας

Με την έρευνα μας αυτή θέλαμε να μπορέσουμε να έχουμε απαντήσεις στους βασικούς μας στόχους που ήταν οι παρακάτω :

- Τρόποι ανάπτυξης μιας επιχείρησης
- Καταγραφή προβλημάτων
- Καταγραφή προτάσεων
- Οφέλη από την χρήση της εφοδιαστικής αλυσίδας

Μέσα από τις απαντήσεις που μας δοθήκαν μπορούμε να πούμε ότι έχουμε μια σειρά από απαντήσεις στα παραπάνω ερωτήματα.

Τρόποι ανάπτυξης μιας επιχείρησης

Όλες οι επιχειρήσεις που ρωτήσαμε εφαρμόζουν στρατηγικές πριν την έναρξη των εργασιών κάτι που σίγουρα τις βοηθάει να είναι πιο εστιασμένες και με πιο θετικά αποτελέσματα. Οι περισσότεροι σαν βασική στρατηγική τους έχουν να δέχονται καρπούς ελιάς από τον οποιονδήποτε χωρίς να τους ενδιαφέρει η ποιότητα ή και η περιοχή που προέρχονται (ποσοστό 42,9%). Ακολουθεί με ποσοστό 28,6% αυτοί που θέλουν να έχουν καρπούς ελιάς από περιοχές με καλή ποιότητα και από παραγωγούς που φροντίζουν περισσότερο τις καλλιέργειες.

Επίσης σημαντικό είναι ότι όλες χρησιμοποιούν πληροφοριακό σύστημα για την καταγραφή των αποθεμάτων και επιπλέον για όλες τις διαδικασίες που γίνονται στις επιχειρήσεις τους. Αυτό μας δείχνει ότι και οι επιχειρήσεις αυτές έχουν καταλάβει τα θετικά που δίνουν τα πληροφοριακά συστήματα και κάνουν χρήση αυτών.

Καταγραφή προβλημάτων

Τα βασικότερα προβλήματα που έχουν είναι με τους προμηθευτές και ποιο αναλυτικά το 42,9% δηλώνει ότι το ποιο σοβαρό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν είναι ο τρόπος πληρωμής των προϊόντων που αγοράζουν, κάτι που όμως μπορούμε να υποθέσουμε ότι μπορεί να προέρχεται και από το γενικότερο οικονομικό περιβάλλον. Ακολουθεί με ποσοστό 28,6% το χρονοδιάγραμμα παραλαβής των προϊόντων, 14,3% δηλώνει ότι υπάρχει σύνθετο θέμα με την ποιότητα και την ποσότητα αυτών που προμηθεύονται και τέλος ένα 14,3% δηλώνει ότι δεν υπάρχει σημαντικό πρόβλημα.

Σχετικά με την επικοινωνία με τους πελάτες και τους προμηθευτές προέκυψε το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις βλέπουν ότι θα πρέπει να υπάρχει μια αρμονική συνεργασία μεταξύ τους η οποία οδηγεί μονό σε θετικά αποτελέσματα και δίνει μια προοπτική ανάπτυξης,

Καταγραφή προτάσεων

Αυτό που θα μπορούσαμε να αναφέρουμε μέσα από τα αποτελέσματα της έρευνας μας είναι το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις αυτές θέλουν να έχουν ποιο καλές σχέσεις με τους προμηθευτές και τους πελάτες τους, κάτι που μας τόνισαν και στην επικοινωνία που είχαμε μαζί τους, το οποίο θεωρούν ότι θα δώσει οφέλη και στις δυο πλευρές και τελικά για μπορούν να κάνουν την δουλεία τους ποιο αποτελεσματικά.

Οφέλη από την χρήση της εφοδιαστικής αλυσίδας

Σημαντικό στοιχείο που θα πρέπει να σημειωθεί είναι το γεγονός ότι η εφοδιαστική αλυσίδα και σε αυτές τις επιχειρήσεις αποτελεί το εργαλείο εκείνο που οδηγεί στην σημαντική μείωση των λειτουργικών εξόδων της επιχείρησης και την κάνει βιώσιμη.

Επίσης αξίζει να αναφέρουμε ότι έχει οδηγήσει στην ποιο ομαλή λειτουργία των εργασιών τους, παρόλο που όλες αυτές είναι επιχειρήσεις οικογενειακού χαρακτήρα.

11.2 Προτάσεις

Σε μια δύσκολη εποχή για την ελληνική οικονομία και γενικότερα για τις επιχειρήσεις αξίζει να σημειώσουμε ότι θα πρέπει να γίνουν βασικά βήματα για να υπάρχει ανάπτυξη και βιωσιμότητα.

Για να μπορείς να έχεις και αύριο στην επιχείρησή σου οφείλεις να βρίσκεις πάντα τους σωστούς δρόμους που θα σε οδηγήσουν σε θετικά αποτελέσματα.

Ποιο αναλυτικά κατά την γνώμη μας θα πρέπει να γίνουν τα παρακάτω που μπορούν να οδηγήσουν σε θετικά αποτελέσματα :

- Διαχωρισμός ρόλων και αρμοδιοτήτων στις επιχειρήσεις επεξεργασίας βιολογικού ελαιολάδου
- Ποιο ξεκάθαρη και άμεση αντιμετώπιση των αποβλήτων
- Ποιο ξεκάθαρη τιμολογιακή πολιτική από την πλευρά των επιχειρήσεων προς τους πελάτες και από την πλευρά των προμηθευτών προς τις επιχειρήσεις.

Τέλος και ίσως και το ποιο βασικό που πιστεύουμε ότι θα πρέπει να γίνει στις επιχειρήσεις αυτές είναι η χρήση διαδικασιών εφοδιαστικής αλυσίδας σε όλες τις εργασίες που εκτελούν, κάτι που πιστεύουμε ότι θα τους δώσει πολλά περισσότερα οφέλη από αυτά που μπορούν να έχουν σήμερα σε σχέση με αυτά που εφαρμόζουν και θα τις κάνει και ποιο κερδοφόρες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελαιοκομία, Ν.Θερίος, εκδ. Γαρταγάνης, Θεσσαλονίκη 2005

Μελέτη της ICAP για την πορεία του κλάδου των βιολογικών προϊόντων 2009-2010

Το ελαιόλαδο και η παραγωγή του, Φύση και Πολιτισμός, Αλέξανδρος Σ.Αλεξάκης, εκδ. Μιχάλη Σιδέρη, Αθήνα 1998

(ICAP: Κλαδική μελέτη για το ελαιόλαδο)

(Κλαδική μελέτη Εθνικής Τράπεζας: Ελαιόλαδο, Σεπτέμβριος 2011)

Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος www.statistics.gr

INTERNET

(www.oliveoil.homedns.org),

(www.prosodol.gr)

www.olivenews.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

Ημερομηνία:

Αριθμός Ερωτηματολογίου:

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Το ερωτηματολόγιο αυτό συντάχθηκε για καθαρά επιστημονικούς σκοπούς στο πλαίσιο της εκπόνησης της πτυχιακής μας εργασίας για την ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΤΗΣ ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗΣ ΑΛΥΣΙΔΑΣ ΤΟΥ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ'. Όλες οι απαντήσεις των ερωτηματολογίων θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για το ανωτέρω επιστημονικό έργο.

Ευχαριστούμε προκαταβολικά για την πολύτιμη συμβολή σας στην εκπόνηση της πτυχιακής μας εργασίας.

Μετά τιμής

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Ερώτηση 1

Στρατηγική της εταιρείας (σε ποια τμήματα της αγοράς απευθύνεται, ποια η κεντρική στόχευση, efficiency έναντι responsiveness;)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ερώτηση 2

Η ζήτηση τι χαρακτηριστικά παρουσιάζει; (εποχικότητα, τάση)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ερώτηση 3

Με ποιο τρόπο καταγράφονται τα επίπεδα αποθεμάτων (χειρωνακτικά, πληροφοριακό σύστημα)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Ερώτηση 4

Θεωρείται ότι η διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας μπορεί να έχει θετικά αποτελέσματα για την επιχείρησή σας και αν ναι αναφέρετε σε ποιο επίπεδα

.....
.....
.....
.....
.....

Ερώτηση 5

Ποσό έχει επηρεάσει την λειτουργία των λοιπών τμημάτων της επιχείρησης η λειτουργία του τμήματος Logistics

Ερώτηση 6

Αναφέρετε αναλυτικά ποια είναι τα μέτρα που λαμβάνετε για την προστασία του περιβάλλοντος

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Ερώτηση 7

Ποια είναι τα βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζετε στην επιχείρησή σας με τους προμηθευτές σας και έχουν να κάνουν με :

ποσότητα,	
ποιότητας (διασφάλισης της)	
χρονοδιαγράμματα παραλαβής προϊόντων	
τρόποι πληρωμής	

Ερώτηση 8

Ποια είναι τα βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζετε στην επιχείρησή σας με τους πελάτες σας και έχουν να κάνουν με :

ποσότητα,	
ποιότητας (διασφάλισης της)	
Συσκευασία προϊόντων	
τρόποι πληρωμής	

Ερώτηση 9

Η χρήση συστημάτων εφοδιαστικής αλυσίδας έχει βοηθήσει στην μείωση του κόστους επεξεργασίας και γενικότερα στην μείωση των λειτουργικών εξόδων.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ερώτηση 10

Οι τιμές καθορίζονται κύρια από την αγορά (commodities) ή και από τις επιχειρήσεις

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Ερώτηση 11

Ολοκλήρωση με προμηθευτές (διαμοίραση πληροφορίας, κοινός σχεδιασμός, κοινές προβλέψεις, κοινή πολιτική τιμολόγησης, έλεγχος ποιότητας)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Δημογραφικά στοιχεία

Παρακαλώ συμπληρώστε με τις παρακάτω ερωτήσεις.

1.1 Πόσων ετών είστε:

- 1) Κάτω από 20
- 2) 20-35
- 3) 36-50
- 4) 51-65
- 5) Άνω των 65

1.2 Ποια είναι η μόρφωσή σας:

- 1) Απόφοιτος Γυμνασίου
- 2) Απόφοιτος Λυκείου
- 3) Απόφοιτος ΙΕΚ - ΚΕΚ
- 4) Απόφοιτος Ανωτάτης Σχολής (ΑΕΙ, ΤΕΙ)
- 5) Άλλο (διευκρινίστε).....

1.3 Έτη λειτουργίας :

1.4 Νομική μορφή εταιρείας :.....

- Ατομική
- Ο.Ε.
- Ε.Ε
- Ε.Π.Ε.
- Α.Ε.

1.5 Σε ποιο τμήμα της επιχείρησής σας εργάζεστε

- Λογιστήριο
- Αποθήκη
- Διακίνηση
- Πωλήσεις
- Άλλο τμήμα

1.6 Ποια είναι η θέση σας στην εταιρεία που εργάζεσθε

- Βοηθητικός υπάλληλος
- Υπάλληλος
- Υπεύθυνος τμήματος
- Προϊστάμενος τμήματος
- Διευθυντής Τμήματος
- Ιδιοκτήτης της εταιρείας
- Άλλο

Ευχαριστούμε για την συμμετοχή σας

Εταιρεία:

Όνοματεπώνυμο:

Θέση εργασίας:

E-mail: